

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут Електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студента **Мікічурова К.О.**

академічної групи **035м-19-1**

спеціальності **035 Філологія**

спеціалізації

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

на тему: “Особливості організації дистанційного оцінювання знань студентів-
філологів”

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Висоцька Т.М.			
Рецензент	Л.В. Бердник			
Нормоконтролер	О.О. Черник			

Дніпро
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО:завідувач кафедри
перекладу_____ Введенська Т.Ю.
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2020 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня магістр**студенту Мікічурової К.О. академічної групи _____ 035М-19-в
(прізвище та ініціали) (шифр)спеціальності 035 Філологія

спеціалізації

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»на тему: “Особливості організації дистанційного оцінювання знань студентів-
філологів”,

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» № 965-с від 20.11.2020

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	<i>Проаналізувати та описати теоретичні аспекти проблеми організації контролю якості знань студентів під час дистанційного навчання</i>	01.11.20
Розділ 2	<i>Розробити зразки тестів з фахової дисципліни “Практичний курс основної іноземної мови (англійської)” та проаналізувати особливості їх використання під час дистанційного навчання.</i>	01.12.20

Завдання видано
(підпис керівника)_____ Висоцька Т.М.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.12.2020

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.12.2020

Прийнято до виконання _____ Мікічурова К.О.
(підпис студента) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	5
1.1. Поняття дистанційного навчання.....	5
1.2. Етапи організації роботи під час дистанційного навчання.....	11
1.3. Методи контролю та оцінювання студентів під час дистанційного навчання.....	16
1.4 Режими, у яких здійснюється оцінювання студентів під час дистанційного навчання.....	22
1.5 Технічні особливості організації оцінювання студентів під час дистанційного навчання, огляд платформ та ресурсів для організації дистанційного оцінювання.....	29
Висновки до 1 розділу.....	39
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКИ ЗРАЗКІВ ТЕСТІВ З ФАХОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ПРАКТИЧНИЙ КУРС ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)”.....	43
2.1. Зміст та умови проведення дослідницької роботи.....	43
2.2. Розробки різних типів контрольних завдань.....	53
2.3 Методичні рекомендації щодо застосування різних платформ.....	61
2.4 Особливості налаштування зворотного зв'язку.....	71
2.5 Аналіз робіт студентів.....	75
Висновки до 2 розділу.....	80
ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

ВСТУП

Дистанційне навчання – це виклик не лише для студентів, а й для викладачів. Основні складнощі полягають у швидкому переході від традиційних форм навчання до навчання онлайн, швидкого освоєння та розуміння роботи всіх доступних ресурсів та платформ. Одним із ключових етапів організації дистанційного навчання є етап оцінювання тих, хто навчається.

Основними методами оцінювання є: усне опитування, письмова, графічна та практична перевірки. Застосування кожного методу вимагає використання різних платформ та ресурсів, а отже необхідний високий рівень орієнтування та володіння кожним з них.

Тему дипломного дослідження – **«Особливості організації дистанційного оцінювання знань студентів-філологів»** – обрано з причин того, що нагальною є потреба всебічного дослідження й огляду усіх можливих ресурсів, платформ та інструментів, що забезпечать висококваліфікованість та простоту організації оцінювання студентів під час дистанційного навчання. В цьому й полягає **актуальність** роботи.

Предметом дослідження постали особливості організації дистанційного оцінювання знань студентів-філологів.

Об'єктом аналізу постав процес організації дистанційного оцінювання знань.

У роботі поставлено за мету визначити особливості організації дистанційного оцінювання знань студентів-філологів, які навчаються за спеціалізацією «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» та розробити відповідні засоби дистанційного оцінювання знань з різних фахових дисциплін.

Поставлена мета зумовила потребу виконати такі **завдання**:

- 1) визначити поняття дистанційного навчання та окреслити етапи організації роботи під час дистанційного навчання;
- 2) визначити методи та режими оцінювання знань під час дистанційного

навчання;

3) дослідити доступні платформи, ресурси та інструменти, що забезпечать якісне та просте оцінювання студентів онлайн;

4) розробити зразки тестів з фахової дисципліни “Практичний курс основної іноземної мови (англійської)”.

Методи дослідження. Основними методами дослідження постали такі загальнонаукові методи як аналіз, синтез, спостереження, порівняння, узагальнення.

Матеріалом дослідження стало методичне забезпечення з такої фахової дисципліни як «Практичний курс основної іноземної мови (англійської)».

Наукову новизну роботи визначає комплексний опис ресурсів, інструментів та платформ, що доцільно використовувати для оцінювання студентів під час дистанційного навчання та розробка онлайн-тестів з філологічних та педагогічних дисциплін.

Теоретичне значення дипломної роботи полягає в тому, що воно є внеском до сучасної теорії педагогіки, а саме особливостей організації дистанційного навчання.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їхнього використання в курсах філології та педагогіки для студентів філологічних відділень у вищих навчальних закладах.

Результати дослідження пройшли **апробацію** на міжнародній студентській конференції "Європейські мови: інновації та розвиток", 2020 р.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Поняття дистанційного навчання

Дистанційне навчання і освіта – це сучасна технологія, що дозволяє зробити навчання більш якісним та доступним. Цей сучасний вид освіти тісно пов'язаний з використанням комп'ютера, мережі Інтернет та інших інтерактивних технологій. Дистанційна освіта визнана одним з ключових напрямків основних культурно-освітніх програм ЮНЕСКО.

Дистанційне навчання – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза меж можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою) – саме таке визначення надає професор, академік НАПН України В.Ю.Биков [5].

Тобто, **дистанційне навчання** – це сукупність технологій, що забезпечують студентів основним обсягом навчального матеріалу, включають в себе інтерактивну взаємодію студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості роботи з навчальними матеріалами самостійно, а також у процесі навчання [19].

Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні від 20 грудня 2000 р. визначає поняття **дистанційної освіти** як форму навчання, рівноцінну з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [20]. Тобто дистанційне навчання має забезпечувати той же рівень організації навчального процесу та оцінювання студентів, що й традиційне очне.

Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання [20].

Педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді [20].

Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [20].

Для забезпечення високого рівня знань під час дистанційного навчання варто розуміти основні переваги та недоліки такої форми здобуття освіти.

Переваги дистанційного навчання:

- можливість навчання в зручний час та в зручному місці;
- можливість навчатися незалежно від стану здоров'я;
- велика кількість цікавих та корисних ресурсів, інструментів та платформ;
- можливість миттєвої перевірки завдань;
- можливість перегляду матеріалів декілька разів.

Недоліки дистанційного навчання:

- низька пропускна спроможність електронної мережі для проведення навчальних чи екзаменаційних телеконференцій;
- недостатній безпосередній контакт між викладачем та студентом через надзвичайну професійну завантаженість педагогів;
- відсутність науково обґрунтованої та чітко сформульованої стратегії дистанційної освіти;
- невисокий рівень комп'ютеризації суспільства та системи навчальних закладів;
- відсутність підготовки педагогічних кадрів до застосування у навчанні студентів телекомунікаційних мереж та інформаційних технологій.

Опираючись на вищезазначені аспекти, можна виділити такі труднощі

організації оцінювання студентів під час дистанційного навчання:

- можливе виникнення технічних проблем, пов'язаних з інтернет-мережею або наявністю відповідної комп'ютерної техніки у студентів та викладачів, тому варто передбачити ймовірність проходження тестування в асинхронному режимі та можливість декількох спроб здачі роботи;
- можливі складнощі в опануванні нових інструментів, ресурсів і платформ як викладачами, так і студентами, тому рекомендовано проводити тести на вже знайомих платформах;
- під час проходження тесту в онлайн-режимі, у студентів виникає можливість легкого списування та колективної роботи, тому доречно ставити часові обмеження та створювати декілька варіантів.

На основі праць вчених М. Мура та Б.Холмбера [25] встановлено, що не можна ототожнювати поняття заочної та дистанційної освіти, адже дистанційна освіта реалізується за допомогою наступних факторів:

1. *Інтерактивність* — постійна систематична взаємодія викладача та студентів між собою в навчальному процесі. Під час заочної форми навчання така взаємодія має епізодичний характер. Інтерактивність в дистанційній формі навчання реалізується на двох рівнях: на рівні взаємодії викладача і студентів, та студентів між собою і на рівні взаємодії студентів з засобами навчання, що використовуються ними, в основному електронними засобами. Друга форма взаємодії можлива в будь-якій формі навчання.
2. Засоби реалізації всіх компонентів системи дистанційного навчання надають *специфічний вплив на кожен з компонентів системи навчання*, обумовлюючи їх відбір, структурування, організацію. Курс заочного навчання і курс дистанційного навчання відрізняються один від іншого принципово: організацією навчального матеріалу, його структурою, способом взаємодії викладача та учнів, організацією інформаційно-освітнього середовища навчального процесу. Методи і форми навчання відрізняються також принципово під впливом інтернет-технологій, що використовуються. Вони вбудовані в навчальний процес і представляють його невід'ємну частину.

3. Система управління пізнавальною діяльністю студентів обумовлена *специфікою послуг мережі Інтернет* [29].

Враховуючи перелічені фактори дистанційного навчання в навчальному процесі, можлива реалізація принципів дистанційного навчання.

Основними принципами дистанційного навчання стають:

1. *Принцип стартових знань*. Для того щоб ефективно навчатися в системі дистанційної освіти, необхідні деякі стартові знання і апаратно-технічне забезпечення. Необхідно мати не лише комп'ютер з виходом в Інтернет, а й володіти мінімальними навичками роботи в мережі.

2. *Принцип індивідуалізації*. З огляду на інтерактивний стиль спілкування і оперативного зв'язку в дистанційному навчанні відкривається можливість індивідуалізувати процесу навчання. Викладач в залежності від успіхів студента може застосовувати гнучку, індивідуальну методику навчання, пропонувати йому додаткові, орієнтовані на студента блоки навчальних матеріалів, посилання на інформаційні ресурси. Оскільки фактор часу стає не критичним, студент може також вибрати свій темп вивчення матеріалу, тобто може працювати за індивідуальною програмою.

3. *Принцип педагогічної доцільності* застосування засобів нових інформаційних технологій. Принцип є провідним педагогічним принципом і вимагає педагогічної оцінки кожного кроку проектування, створення і організації системи дистанційного навчання [38 ,с.143].

4. *Принцип гуманістичності навчання*. Сутність гуманістичності навчання полягає в тому, що навчання і освітній процес, в цілому, звернені до людини, до створення максимально сприятливих умов для оволодіння накопиченого досвіду попередніми поколіннями. Зміст навчання сприяє освоєнню обраної професії, розвиває творчу індивідуальність, високі громадянські і моральні якості, які забезпечують соціальну захищеність, безпечне і комфортне існування.

5. *Принцип пріоритетності педагогічного підходу*. При проектуванні освітнього процесу враховуються особливості педагогічного підходу, тому і при

проектуванні системи дистанційного навчання необхідно починати з розробки теоретичних концепцій, створення дидактичних моделей тих явищ, які передбачається реалізувати. Коли в системі дистанційного навчання пріоритетною є педагогічна сторона, система виходить більш ефективною.

6. *Принцип вибору змісту освіти.* Зміст освіти системи дистанційного навчання має відповідати останнім досягненням наук, будуватися на основі норм цивілізації, демократії і відповідати нормативним вимогам федерального державного освітнього стандарту.

7. *Принцип забезпечення безпеки інформації.* Необхідно передбачати організаційні і технічні способи безпечного і конфіденційного зберігання, передачі і використання потрібних відомостей. Передана інформація повинна зберігати авторські права на продукти діяльності як студента, так і викладача. Крім того, інформація, отримана від студента, повинна ідентифікувати його і не бути безадресної.

8. *Принцип відповідності технологій навчання.* Технології навчання повинні бути адекватні моделям дистанційного навчання. Так, в традиційних дисциплінарних моделях навчання в якості організаційних форм навчання використовуються лекції, семінарські і практичні заняття, імітаційні або ділові ігри, лабораторні заняття, самостійна робота, виробнича практика, курсові та дипломні роботи, контроль засвоєння знань. У процесі становлення системи дистанційного навчання можуть з'явитися нові моделі, які за потреби повинні бути включені в неї. В числі організаційних форм навчання в цих моделях будуть використовуватися комп'ютерні конференції і дебати, телеконференції, інформаційні сеанси, телеконсультації, проектні роботи, творчі самостійні роботи студентів, олімпіади, дискусії, ділові ігри тощо.

9. *Принцип мобільності навчання.* Даний принцип полягає в створенні інформаційних мереж, баз і банків знань для дистанційного навчання, що дозволяють студенту коригувати і доповнювати свою освітню програму в необхідному напрямку при відсутності відповідних послуг у ВНЗ. При цьому є обов'язковою збереження інформаційної інваріантності освіти, що забезпечує

можливість переходу з вузу до вузу на навчання за спорідненими або іншим напрямками.

10. *Принцип самоактуалізації.* В умовах дистанційного навчання головне - це розкриття інтелектуального, творчого потенціалу особистості. У дистанційній формі навчання цей принцип особливо чутливий, оскільки тут, якщо не використовується відеоконференція, студент непомітний, і відчуває себе більш розкутим. Тому педагогічні, психологічні та організаційні засади актуалізації особистості повинні бути враховані.

11. *Принцип особистісно орієнтованого підходу.* Даний принцип реалізується з опорою на позитивні якості особистості студента, на його заохочення, підбадьорення і підтримку. Дане положення має особливе значення для дистанційної форми навчання. Справа в тому, що в очному спілкуванні міміка, жести, інтонація іноді можуть нівелювати негативну емоцію на реакцію викладача. В дистанційній формі ці можливості відсутні, і тому особливо важливо в кожному контакті зі студентами намагатися заохочувати їх сильні сторони і стимулювати до самостійного пошуку помилок, розвивати рефлексію і здатність до подолання виникаючих труднощів. Навіть якщо в дистанційній формі використовуються відеоконференції або відеозв'язок, відчуття відстані, віддаленості все одно залишається. Викладач не весь час знаходиться в полі зору слухачів, так само, як і партнери по навчальному процесу, і тільки при систематичному спілкуванні з учасниками загального навчального процесу можливо оптимальне співвідношення індивідуального та колективного для подолання бар'єру соціалізації.

Отже, дистанційне навчання — це така форма навчання, що тотожна з очною формою отримання освіти. Основними її особливостями є використання технічних засобів. Реалізація дистанційної освіти відбувається за допомоги наступних факторів: інтерактивність, специфічний вплив на кожен з компонентів системи навчання, специфіка послуг мережі Інтернет. Основними принципами дистанційного навчання є: принцип стартових знань, принцип індивідуалізації, принцип педагогічної доцільності, принцип гуманістичності

навчання, принцип пріоритетності педагогічного підходу, принцип вибору змісту освіти, принцип забезпечення безпеки інформації, принцип відповідності технологій навчання, принцип мобільності навчання, принцип самоактуалізації та принцип особистісно-орієнтованого підходу. Дистанційне навчання має ряд переваг та недоліків. Позитивним є факт зручності та економії часу виконання та перевірки завдань. Серед недоліків — недостатня комп'ютеризація та технічна підготовка кадрів, а також неможливість точного ідентифікування виконавця роботи. Проте сучасність вимагає швидкого опанування дистанційної поряд з класичними формами навчання.

1.2. Етапи організації роботи під час дистанційного навчання

Як і традиційна очна форма навчання, дистанційне навчання має на меті реалізацію навчальної програми. Для успішної роботи під час дистанційного навчання особливо важлива правильна організація, що забезпечить інтерактивну взаємодію між викладачами та студентами на різних етапах навчання, самостійну роботу студентів з матеріалами інформаційної мережі, ефективну роботу з інструментами, ресурсами та платформами, за допомогою яких здійснюється навчання, мотивацію студентів та оволодіння ними знаннями та навичками, а також контроль та компетентне оцінювання.

Перш за все необхідно визначитися з засобами організації дистанційного навчання. Існує декілька *критеріїв* вибору інструментів для організації дистанційного навчання. Серед них: відповідність поставленим методичним цілям, універсальність, зрозумілість, доступність, безпечність.

Відповідність поставленим цілям – це один з найголовніших критеріїв вибору інструментів для організації дистанційного навчання. Обираючи певний сервіс чи ресурс, викладач має розуміти, наскільки він уможливує досягнення очікуваних результатів навчання в дистанційному форматі.

При цьому бажано враховувати **універсальність** цих інструментів, щоб скоротити кількість різних платформ, які використовуються для навчання.

Зрозумілість інтерфейсу – ще один важливий критерій, що забезпечує ефективну роботу як викладача, так і студента, адже це економить час та збільшує продуктивність засвоєння інформації. Перевагу краще надати ресурсам, що мають інтуїтивно зрозумілий інтерфейс.

Важливо враховувати можливі особливі потреби студентів та засади універсальної доступності програмних засобів. В умовах, коли навчання відбувається за допомогою персональних пристроїв, слід мати на увазі їх розмаїття та обирати ресурси, які максимально підходять для різних платформ (персональні комп'ютери, планшети, мобільні пристрої, різні операційні системи).

Ще одним важливим критерієм є необхідність забезпечити інформаційну **безпеку** викладачів та студентів, адже часто є необхідність реєструватися на певних веб-ресурсах, вводити свої дані і погоджуватися на обробку, зберігання та використання особистої інформації. Тому важливо уважно ознайомлюватися з правилами використання платформ, і за можливості мінімізувати обсяг персональних даних, що фіксуються ними.

Для того, щоб дистанційне навчання було максимально ефективним, необхідно забезпечити організацію наступних етапів:

1. Колегіально обрати єдину або декілька онлайн платформ, які будуть використовуватися усіма студентами та викладачами з метою забезпечення реалізації режиму дистанційного навчання. Таким чином задовольниться потреба економії часу та засвоєння матеріалу буде більш ефективним.
2. Забезпечити технічну підготовку кадрів та наявність доступу до інструментів та засобів дистанційного навчання. Перш за все саме педагоги мають вільно орієнтуватися у роботі з різними платформами, інструментами та ресурсами, мати вільний доступ до мережі Інтернет та відповідне матеріально-технічне забезпечення. З цією метою доцільна організація курсів, вебінарів та різноманітних семінарів, що підвищують рівень володіння педагогів технічними засобами.
3. Розробити план дистанційної роботи, узгодити години та терміни виконання

робіт. Під час дистанційного навчання може виникнути проблема ненормованого робочого дня. Деяким студентам і викладачам важко переналаштуватися і самостійно регулювати час своєї роботи. Тому варто завчасно узгодити і обговорити цей момент та розпланувати графік роботи.

4. Організувати комунікацію між студентами та викладачами. Для будь-якого навчання комунікація є невід'ємним складником педагогічного процесу. Вір рівня комунікації залежить її ефективність, і дистанційне навчання не є винятком. Взаємодія між студентами та викладачами в дистанційному навчанні відбувається в межах штучно створеного простору. Комунікативний простір передбачає сформовану ситуацію взаємодії, в якій є час, місце та взаємне бажання для спілкування. Така комунікація може здійснюватися за допомогою месенджерів (Viber, Telegram, WhatsApp тощо), електронної пошти або в чатах онлайн платформ.

4. Повідомити студентам про обрані платформи, режим роботи, часові обмеження та основні вимоги до їхньої роботи під час дистанційного навчання. За необхідності допомогти в освоєнні певних ресурсів та інструментів. Налаштувати зворотній зв'язок. Саме це стане основою плідної праці та результативного засвоєння матеріалу.

5. Визначити методи контролю та оцінювання знань студентів. Повідомляючи студентам завдання, окрім чіткої інструкції щодо порядку його виконання, викладач має повідомити термін виконання роботи. Необхідно надавати студентам достатньо часу на виконання завдань, з урахуванням. Можливих труднощів під час роботи з незнайомими платформами та перебоями функціонування інтернету. Одразу повідомити студентів про методи контролю та критерії оцінювання.

6. Забезпечити супроводження дистанційного навчання зворотнім зв'язком. Саме завдяки цьому процес засвоєння нової інформації буде максимально ефективним та плідним.

Ще одним важливим моментом, що необхідно враховувати під час організації дистанційного навчання є питання академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [35].

Дотримання принципів академічної доброчесності студентами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності [35].

Академічна доброчесність оснований на 6 фундаментальних цінностях – чесності, довіри, справедливості, повазі, відповідальності та відвазі [41].

Чесність – один з основних та найважливіших принципів. Під цим принципом розуміють, що фальсифікація даних, брехня, списування, обман та інші прояви нечесної поведінки є неприйнятними.

Довіра – це база для академічної роботи. Лише маючи довіру до наукових результатів інших, ми можемо обґрунтовувати власні дослідження та здійснювати їх із впевненістю.

Справедливість – принцип, що відіграє важливу роль в освітньому процесі. Важливими компонентами справедливості є здатність прогнозувати, прозорість, чіткі та обґрунтовані очікування. Правильна та об'єктивна реакція на нечесну поведінку чи порушення академічної доброчесності є також елементом справедливості.

Повага – цінність, що забезпечує гармонійне функціонування освітнього простору. Студенти демонструють повагу, коли вони цінують та

використовують можливість отримати нові знання, будучи активними у процесі здобування своєї освіти, беручи участь в обговореннях, вислуховуючи думку інших та роблячи все, що у їх силах, задля досягнення успіху. Професорсько-викладацький склад декларує свою повагу, коли серйозно сприймає ідеї студентів, визнаючи їх як особистостей, допомагаючи їм у розвитку цих ідей, надаючи повноцінні та чесні відгуки на їх роботу, цінуючи їх точку зору та поставлені цілі.

Відповідальність за дотримання принципів доброчесності – це не лише особистий обов'язок, а і справа всієї наукової спільноти. Кожен член академічної спільноти – кожен студент, член професорсько-викладацького складу, представник адміністрації, несуть відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності під час навчання, викладання та здійснення наукових досліджень.

Відвага – це скоріше здатність, ніж цінність. Мати відвагу — означає діяти на захист цінностей академічної доброчесності [41].

Дистанційне навчання може стати стресовою для студентів, адже знадобиться застосування онлайн-інструментів та кращого опанування прийомів самоосвіти в короткий час. В такій ситуації можуть виникнути випадки порушення принципів академічної доброчесності. Саме тому важливо, аби педагоги пояснили та нагадали студентам, що вимоги етичного кодексу університету й академічної доброчесності нікуди не зникають через запровадження дистанційних методів навчання. Дотримання цінностей доброчесності (повага, довіра, справедливість, відповідальність, чесність, відвага) – особливо важливе в часи складних подій і викликів.

Тобто, щоб дистанційне навчання реалізувало вимоги навчальної програми на рівні очної форми навчання, необхідно забезпечити чітку і поетапну організацію навчального процесу. Таким чином вибір ресурсів, інструментів та платформ, з якими працюватимуть усі учасники навчального процесу, має відповідати певним критеріям: відповідність поставленим методичним цілям, універсальність, зрозумілість, доступність, безпечність. Між

студентами та педагогами необхідно налагодити комунікацію та налаштувати зворотній зв'язок, оголосити студентам методи і форми контролю та оцінювання знань, а також врахувати можливі технічні труднощі. Особливу увагу варто приділити пояснення необхідності дотримання принципів академічної доброчесності та наголосити на актуальності фундаментальних принципів.

1.3. Методи контролю та оцінювання студентів під час дистанційного навчання

Здійснення оперативного контролю за навчальною діяльністю студентів є однією з найважливіших проблем дистанційного навчання. Для всієї системи дистанційного навчання, принципове значення має рішення проблеми контролю якості дистанційного навчання та його відповідність освітнім стандартам. Існують різні форми контролю якості, а також різноманітні методи, за допомогою яких може здійснюватися такий контроль. Методи контролю якості навчальної діяльності повинні забезпечувати систематичне, повне, точне і оперативне отримання інформації про навчальний процес. Під час практики дистанційного навчання було виведено наступні *педагогічні вимоги* до організації контролю за навчальною діяльністю студентів:

- **індивідуальний характер** контролю – мається на увазі контроль за роботою кожного студента в залежності від його індивідуальної освітньої траєкторії;
- **систематичність** та **регулярність** проведення контролю на всіх етапах освітнього процесу;
- **різноманітність** форм проведення, що сприяє підвищенню мотивації студентів, а також кращі результатам;
- **всесторонність** – тобто контроль має охоплювати всі розділи навчальної програми, має здійснюватися перевірка не лише теоретичних знань, а й практичних умінь та компетентностей студента;
- **об'єктивність** контролю – має на меті виключення навмисності,

суб'єктивності, помилкових оціночних суджень педагога, що засновані на недостатньому вивченні студентів та психолого-педагогічних особливостей їх психофізичного розвитку.

Дотримання та виконання перерахованих вимог є запорукою надійності контролю та забезпечує виконання його завдань у процесі дистанційного навчання [32].

Система контролю засвоєння знань і способів пізнавальної діяльності, здатністю, вмінням застосовувати отримані знання в різних проблемних ситуаціях повинна носити систематичний характер, будуватися як на основі оперативного зворотного зв'язку (закладеної як в текст матеріалу, так і в можливість оперативного звернення до педагога), так і відстроченого контролю (наприклад, при тестуванні).

Під час дистанційного навчання викладачем можуть проводитись такі зовнішні контрольні акти:

- **констатуючі**, за допомогою них викладач встановлює факт виконання певної роботи студентом;
- **перевіряючі**, здійснюються з метою відслідкування прогресу студента, рівня оволодіння ним знань, умінь, навичок та компетентностей;
- **підсумкова атестація**, визначає наскільки сформовані знання, уміння, навички та компетентності відповідають вимогам державної освітньої програми.

В залежності від етапу дистанційного навчання, використовуються різні *види контролю*: попередній, поточний і підсумковий.

- **попередній контроль** – такий вид контролю, що має на меті виявити вже наявні у студента знання, уміння, навички та компетенції з усіх розділів предмета, що буде вивчатися. Таким чином викладач, опираючись на результати тестування, може спланувати більш ефективну спільну роботу, визначити недопрацювання в знаннях студента та визначити, на яким темах курсу необхідно приділити більше уваги, тобто сформувати індивідуальну освітню траєкторію студента.

- **поточний контроль** – здійснюється задля перевірки рівня засвоєння знань протягом усього курсу, у повсякденній роботі. Основними методами здійснення поточного контролю є самоконтроль, тестування студентів і фіксування результатів, безпосереднє спілкування викладача і студента. Як правило поточний контроль успішності пов'язується із завершенням теми або модуля курсу. Такий контроль обов'язково має проводитись перед переходом до нової теми, модуля або навчальної діяльності, а його результати враховуватись під час планування подальшої роботи. Поточний контроль несе важливе дидактичне значення – за його допомогою можна виявити прогалини у знаннях студента, дає можливість адекватно оцінювати навчальні результати і вчасно коригувати помилки;

- **підсумковий контроль** – це вид контролю, що проводиться в кінці вивчення курсу. Його мета — визначення досягнутого рівня підготовки студента [30].

Способи діяльності викладачів та студентів, які допомагають визначити результативність навчально-пізнавальної діяльності, а також виявити рівень засвоєння навчального матеріалу називають *педагогічними методами контролю*. Серед них: спостереження, тестування, анкетування та самоконтроль та рейтинг студента.

- **спостереження** за навчальною діяльністю – під час дистанційного навчання процес спостереження за навчальною діяльністю студента дещо видозмінений. Через розділеність у просторі та часі традиційний метод безпосереднього спостереження замінюється опосередкованим.

- **тестування** – одними з основних переваг використання такого методу є можливість автоматизації обробки результатів і практично моментальний зворотний зв'язок між студентом та викладачем, автоматично визначається рівень засвоєння навчального матеріалу. На виконанні тестових завдань базується основна частина дистанційного навчання. В системі дистанційного навчання акцент необхідно робити на навчальному тестуванні, яке передбачає тісну інтеграцію процесу навчання і контролю навчання. Оцінка виставляється за результатами тестування. Враховуючи можливість виникнення технічних

проблем, варто дати кілька спроб на проходження тесту. З метою попередження недоброчесного виконання роботи, рекомендується встановлювати часовий ліміт виконання роботи. В залежності від перевірки того чи іншого рівня засвоєння матеріалу, в дистанційній освіті застосовуються тестові питання різних видів, що характеризують якість і рівень знань студентів [25]: на розрізнення, на запам'ятовування, на розуміння, на перевірку елементарних умінь та навичок, на перенесення. У тестах можуть використовуватись різні типи завдань з автоматизованою і ручний перевіркою: єдиний або множинний вибір відповіді зі списку, введення короткої відповіді, встановлення послідовності або відповідності, вибір точки на малюнку, відповідь у вільній формі.

- **анкетування** – такий метод педагогічного контролю доцільно використовувати для оперативного поточного контролю. Анкета є достатньо гнучким інструментом, оскільки питання можна задавати безліччю різних способів. В дистанційній освіті після освоєння кожної теми рекомендовано використовувати анкети, в яких студент може зробити самооцінку своїх навчальних досягнень за такими показниками: зрозумів / зрозуміла, можу вирішити самостійно; зрозумів / зрозуміла можу вирішити з підказкою; не зрозумів / не зрозуміла, не можу вирішити. Анкетування вирішує дві задачі — самооцінка студента і співвідношення реальних результатів та самооцінки.

- **самооцінка** – це один з найбільш важливих факторів, що забезпечує самостійну пізнавальну діяльність студентів. Самоконтроль є форма діяльності, що виявляється в перевірці поставленого завдання, у критичній оцінці процесу роботи, у виправленні її недоліків.

- **рейтинг студента** – інструмент підвищення мотивації пізнавальної діяльності. Використання різних рейтингових процедур має стимулюючий вплив на підвищення ефективності діяльності студентів, формування та підтримку мотивації, розвиток почуття відповідальності за отриманий результат. В системі дистанційної підготовки потрібно передбачати формування персональних рейтингів як по окремим завданням та тестам, так і за курсом в цілому, що

дозволяє організувати кредитно-рейтингову систему оцінювання [29].

Оцінювання рівня засвоєння знань, умінь, навичок та компетентностей студентами здійснюється за результатами таких *видів перевірки*: усне опитування; письмова перевірка; графічна перевірка та практична перевірка.

Усне опитування надає можливість встановити контакт зі студентом та встановити особливості засвоєння студентами матеріалу. Саме тому такий метод оцінювання залишається важливим та актуальним також на період дистанційного навчання. Його можна організувати за допомогою відеоконференцій на платформах Skype (групи до 50 чоловік), Zoom (групи до 100 чоловік), Proficonf (групи до 25 чоловік), Google Hangouts (групи до 10 чоловік), Appear.in (до 4 учасників), Uberconference (групи до 10 чоловік), Oovoо (групи до 12 чоловік) [39].

Письмова перевірка – цей вид перевірки надає можливість організувати роботу зі всією групою студентів, а також визначити напрямки для індивідуальної роботи з кожним з них. Зручними для організації такої роботи стануть ресурси та платформи з можливістю створення різних типів питань, автоматичною перевіркою, миттєвим оголошенням результатів та можливістю роботи над помилками та відстеження прогресу. Серед таких інструментів: сервіс Classtime, Майстер-тест, Online Test Pad, ClassMaker, Google Classroom, Quizizz [40].

Графічна перевірка – це перевірка за допомогою побудови таблиць, схем, графіків, діаграм тощо. Такий вид перевірки не є актуальним для студентів філологічних відділень, але можливий для перевірки знань студентів з деяких технічних дисциплін, курс яких проходять майбутні технічні перекладачі. В таких випадках доцільно використовувати фотовідповіді та надсилати їх на пошту, у месенджерах (Viber, Telegram) або на платформах (Skype, Google Classroom).

Практична перевірка – це вид перевірки, що має на меті простежити формування і розвиток уміння застосовувати знання на практиці, сформувати практичні вміння та навички. В залежності від завдання можна використовувати

як відеоконференції (платформи Skype, Zoom, Teams тощо) та і інструменти, що працюють в асинхронному режимі.

Отже, до організації контролю та оцінювання під час дистанційного навчання висуваються певні педагогічні вимоги, а саме: індивідуальний характер контролю, систематичність та регулярність, систематичність, різноманітність, всебічність та об'єктивність контролю. Як і під час очної форми навчання, під час дистанційного навчання педагог може проводити попередній, поточний та підсумковий контроль. Викладач може здійснювати такі зовнішні контрольні акти, що спрямовані на констатування виконання роботи, перевірку або підсумкову атестацію. Під час дистанційного навчання актуальними є такі методи педагогічного контролю: спостереження за навчальною діяльністю, тестування, анкетування, самооцінка та використання рейтингової системи. Для кожного виду перевірки (усне опитування; письмова перевірка; графічна перевірка та практична перевірка.) під час дистанційного навчання доцільно використовувати різні платформи, інструменти та ресурси. При правильному застосуванні кожного методу та виду контролю, а також дотримуючись педагогічних вимог, дистанційне навчання буде максимально ефективним та реалізованим, а оцінювання студентів швидким, об'єктивним та зрозумілим.

1.4. Режими, у яких здійснюється оцінювання студентів під час дистанційного навчання

За умов дистанційного навчання освітній процес, взаємодія між викладачами та студентами, а також оцінювання студентів може здійснюватися у синхронному (всі учасники освітнього процесу одночасно перебувають у веб-середовищі) та асинхронному (освітній процес здійснюється за зручним для викладачів та студентів графіком) режимах.

Синхронний режим – це більш об'єктивне оцінювання, але воно вимагає відповідного технічного забезпечення у викладача та всіх студентів.

Залишається ризик технічних збоїв під час виконання окремими студентами завдання, тому слід застосовувати індивідуальний підхід та передбачити можливість повторного виконання тесту (контрольної, самостійної роботи тощо).

У синхронному режимі учні можуть:

- виконувати тести на платформах Googleclassroom, Moodle тощо за вибором викладача та з урахуванням можливостей студента;
- виконувати письмові роботи, у тому числі диктанти, із використанням відеоінструментів Skype, Zoom тощо;
- брати участь в усних формах контролю (усне опитування, презентація та захист проєктів тощо) із використанням відеоінструментів Skype, Zoom індивідуально або в групах;
- брати участь в онлайн-семінарах та онлайн-форумах із використанням відеоінструментів Skype, Zoom або в чатах на платформах дистанційного навчання (наприклад, Moodle) у закритих групах Facebook та ін.;

Асинхронний режим більш гнучкий, учні можуть виконувати завдання у зручний час, але він менш об'єктивний. Тому рекомендовано налаштувати опцію проходження тесту один раз та обмежити час на виконання завдання, встановити термін для здачі тесту (контрольної, практичної або самостійної роботи тощо), повідомляти результати індивідуально після здачі робіт всіма студентами. Якщо треба, викладач може провести додаткове усне опитування учнів телефоном або через відеозв'язок.

В асинхронному режимі учні можуть:

- виконувати завдання на одній з платформ (Googleclassroom, Moodle та ін. за вибором викладача);
- виконувати письмові роботи у текстових редакторах (Word та ін.) або у зошитах та надсилати вчителю файли з виконаними завданнями електронною поштою, в один із месенджерів (Viber, WhatsApp, Facebook тощо) або іншими засобами поштового зв'язку (за відсутністю технічних засобів навчання або доступу до мережі Інтернет);

- писати диктанти з використанням аудіо або відеозаписів, створених та надісланих вчителем;
- знімати на відео або записувати аудіо усних відповідей та надсилати файли вчителю засобами електронного зв'язку тощо [40].

В залежності від режиму роботи можна виділити два типи взаємодії всіх учасників освітнього процесу – синхронна взаємодія та асинхронна.

Синхронна взаємодія – цей тип взаємодії передбачає, що студенти та викладачі працюють за попередньо укладеним та узгодженим розкладом. При цьому необхідно оптимізувати розклад, порівняно з очним навчанням. Можливе скорочення часу онлайн-зустрічей та доповнення самостійним опрацюванням матеріалів та виконання завдань. Для синхронної взаємодії підходять такі платформи як Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Skype тощо.

Асинхронна взаємодія – дистанційний режим роботи дозволяє скористатись перевагою гнучкого планування робочого часу та навантаження як для студентів, так і для викладачів. Тобто взаємодія відбувається в асинхронному режимі, без усталених за розкладом онлайн-зустрічей. Викладач публікує перелік навчальних матеріалів, цифрових ресурсів, завдань, а студенти опрацьовують їх у зручному для себе темпі відповідно до вказаного часового ліміту. Завдання у асинхронному форматі можуть бути як індивідуальними, так і груповими, а також передбачати участь у спільних обговореннях у режимі текстових чи відео-форумах. Для асинхронної взаємодії підходять такі платформи, як Google Classroom, Office 365, Moodle, Edmodo, Psdlet тощо. На них розміщуються завдання та посилання на різноманітні матеріали та діяльності.

Надзвичайно важливе збалансування різних режимів взаємодії, орієнтуючись на галузеву специфіку студентів. Дуже важливо обрати саме той формат, що максимально забезпечить плідну та ефективну роботу студента у відповідності до певного напрямку підготовки. Наприклад, для студентів-філологів дуже важливим є читання. Саме під час дистанційного навчання з'являється можливість приділити цьому більше уваги. Аби студенти могли

спокійно розібратися з текстами, рекомендовано мінімізувати синхронні сесії. Існує ще один виклик, що постає саме перед викладачами гуманітарних дисциплін – студенти багато читають і під час синхронних взаємодій всі хочуть висловитися та бути почутими, але проблема саме в часових обмеженнях. В такому випадку особливу роль відіграє попередня підготовка викладача і студентів. Готуючись до форуму, викладач дає завдання підготувати питання або коротко висловити свої думки, а вже під час синхронної взаємодії обговорюються проблемні моменти. Такі форуми дуже допомагають зробити оцінювання більш прозорим. Також ті питання, що студенти формулюють перед відеозустріччю, викладач може використати повторно на підсумковому тестуванні або під час синхронного обговорення.

У разі проблем, пов'язаних з виникненням технічних проблем, відсутністю необхідного матеріально-технічного забезпечення або мережі Інтернет, може виникнути третій вид взаємодії між студентом та викладачем – відсутність цифрових взаємодій. У таких випадках неможливо організувати дистанційне навчання, в тому числі контроль та оцінювання знань студента за допомогою цифрових технологій. В такому випадку викладач повідомляє перелік, обсяг та послідовність вивчення тем за наявними в студента ресурсами, а також перелік завдань, що необхідно виконати для досягнення передбачених результатів навчання, а також для можливості оцінити студента. Якщо є змога, то комунікація відбувається в телефонному режимі чи поштою. В будь-якому випадку основну частину навчальної діяльності студент здійснює самостійно. Для того, щоб оцінити рівень засвоєння студентом знань, умінь, навичок та компетенцій рекомендовано скласти план індивідуальної діагностики.

Ще одним важливим компонентом в організації взаємодії усіх сторін навчального процесу під час дистанційного навчання є налаштування зворотного зв'язку. Зворотній зв'язок надається не лише під час занять, а й під час поточного контролю задля мотивації студента, щоб спрямувати студента на розвиток необхідних умінь та навичок, а також скоригувати неправильне формування певних компетентностей. Дієвість зворотного зв'язку визначається

його частотою (кількістю взаємодій з завданням або особою) та якістю (здатністю виявляти специфічні, а також такі, що підлягають виправленню, помилки або невідповідності в “ментальних діях”, які за ним стоять [41]. Важливість зворотного зв'язку для студентів під час дистанційного навчання також зумовлена тим, що вони обмежені у можливості додатково спитати пояснень щодо виконання завдань або коментарі викладача.

Зворотній зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тесту) або викладач надає його індивідуально – під час відеоконференції в синхронному режимі, або письмово аналізуючи роботу в асинхронному режимі. Переважна більшість систем дистанційного навчання дають можливість не лише виставити бали, але і прокоментувати їх. Робота з хмарними сервісами вважаються доцільними, адже тут можна не лише оцінити роботу, а й прокоментувати її, попередивши неправильний розвиток та формування навичок та компетентностей студента. Облікові записи Google та Microsoft надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, фото та відеозображення онлайн. Викладач може долучитися до інформаційного продукту, створеного студентом, оцінити його та прокоментувати певні фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення роботи загалом. Такий спосіб взаємодії під час дистанційного навчання є одним з найефективніших та найпростіших.

Існує декілька підходів щодо класифікації видів зворотнього зв'язку в дистанційному навчанні іноземних мов. Д.Хадспет визначає два види надання зворотнього зв'язку: інформація про правильність відповіді та інформація про неправильність відповіді.

При високому рівні автоматизації контролю правильності відповідей доцільно надавати позитивний зв'язок. У практиці навчання іноземних мов можна його використовувати при виконанні вправ на розвиток лексичних та граматичних навичок [24].

Негативний зворотний зв'язок надає студенту інформацію про хибність відповіді. Підказками студенту можуть бути, наприклад, посилання на

відповідні розділи граматичного довідника, допоміжну інформацію, пов'язані з темою Інтернет сайти тощо.

За класифікацією Л.К.Кільт види зворотного зв'язку поділяються на повідомлення про отримання, інформаційний, оперативний, відкладений та коригуючий. [50]. Ці види можна систематизувати за наступними критеріями: час отримання інформації (оперативний або відкладений) та зміст (повідомлення про отримання, інформаційний, коригуючий). Так як і під час очної форми навчання, під час дистанційного навчання доцільним є поточний зворотній зв'язок, що надається протягом усього курсу, та підсумковий, що надається при завершенні проходження курсу.

Оперативний зворотний зв'язок надається студенту миттєво. В умовах дистанційної форми навчання за підтримки комп'ютерних та телекомунікаційних технологій він технологічно реалізується за рахунок інтерактивних методів та on-line зв'язків із серверами.

Відкладений зворотний зв'язок надається тоді, коли немає технічної або технологічної можливості надати оперативний. Так, певний час потрібен для особистої перевірки викладачем відкритих завдань, проектних завдання тощо. Повідомлення про отримання виконаного завдання викладачем або системою можна зробити автоматизованим. Студент отримує таке повідомлення у вигляді стандартної фрази, наприклад: "Ваше завдання надійшло на перевірку викладачу. Дякуємо за своєчасне виконання." Таким чином, даний вид зворотного зв'язку не є складним для реалізацій, хоча для студента є досить важливим елементом самоорганізації та заохочення, стимулювання мотивації тощо.

Інформаційний зворотний зв'язок передбачає, в першу чергу, отримання студентом відповідей на запитання, які у нього виникли в процесі роботи над курсом в цілому або щодо виконання конкретного завдання, тренажера, тесту та ін. Залежно від типу запитання та відповіді, що надається, інформаційний зворотний зв'язок може бути оперативним і відкладеним. Оперативним він може бути при звертанні студента з запитом до матеріалів інформаційно-довідкового

блоку навчального курсу. А відкладеним – до викладача. Не виключено, що такий зворотний зв'язок з боку викладача/системи може містити певні оціночні ознаки.

Коригуючий зворотний зв'язок являє собою не просто інформування студента про правильність/неправильність виконання завдання, виставлення оцінки, балів. Він, скоріше за все, має містити коментар з аналізом помилок, рецензію на виконане завдання з тим, щоб допомогти студенту уникнути повторенню недоліків у роботі, у виконанні наступних завдань [24].

При наданні зворотного зв'язку студентам філологічних відділень, варто дотримуватись наступних принципів:

- сприяння розвитку навичок самооцінки (рефлексії) у навчання;
- стимулювання діалогу/спілкування щодо навчання;
- допомога у з'ясуванні того, що є правильним у практичному застосуванні мови (цілі, критерії, очікуваний рівень);
- забезпечення можливостей для зменшення розриву між існуючим та бажаним рівнем володіння мовою;
- надання студенту високоякісної інформації про їх успішність;
- стимулювання мотивації, позитивного настрою та самоповаги;
- забезпечення викладача інформацією, що може бути корисною для коригування процесу викладання [24].

Особливо ефективним зворотній зв'язок за наступних умов:

- регулярність, частота, достатність та деталізованість;
- пов'язаність з метою оцінювання завдання та критеріями;
- зрозумілість для студента;
- чітка пов'язаність з майбутніми завданнями, сфокусованість, у першу чергу, на навчальних цілях, а потім – на оцінювання [25].

Таким чином, під час дистанційного навчання оцінювання студентів може проходити в синхронному та асинхронному режимах. Кожен режим має свої переваги та недоліки, але синхронний режим вважається більш об'єктивним. Для здійснення поточного педагогічного контролю варто забезпечити постійну

взаємодію між усіма учасниками навчального процесу. Вона може бути синхронною, асинхронною та в режимі відсутності цифрових взаємодій. Для забезпечення більшої ефективності освоєння студентами знань, умінь, навичок, а також для успішного формування необхідних компетентностей, рекомендовано комбінувати різні типи взаємодій та режими роботи. Під час роботи в синхронному та асинхронному режимах доцільно використовувати різні платформи, ресурси та інструменти. Особливу увагу варто приділити налаштуванню зворотного зв'язку. Саме на його основі можливе правильне формування умінь та навичок студента, а також ефективне засвоєння знань та освоєння навчальної програми. Він має бути організованим, дотримуючись певних принципів та умов.

1.4. Технічні особливості організації оцінювання студентів під час дистанційного навчання, огляд платформ та ресурсів для організації дистанційного оцінювання

Основною особливістю організації дистанційного навчання є необхідність наявності в кожного учасника освітнього процесу відповідного матеріально-технічного забезпечення. Це можуть бути комп'ютери, ноутбуки, телефони, планшети тощо, а також мережа Інтернет. Саме таке обладнання дає можливість здійснювати навчання дистанційно, а саме використовувати необхідні інструменти, платформи та ресурси.

До інструментарію дистанційного навчання відносять відео, онлайн-дошки, тести, практика та інструменти формувального оцінювання, інтерактивні сервіси миттєвого опитування та цифрова творчість студентів.

Відео – в мережі Інтернет можна знайти достатню кількість відеороликів, що розкривають теми різних навчальних курсів. Їх можна використовувати для засвоєння певної теми, а потім давати опитування. Викладач має можливість записати авторський ролик, опублікувати його і надати до нього доступ через мережу YouTube, Vimeo чи аналогічні. Досить поширеним варіантом

навчального відео є скрінкаст, тобто зйомка екрана комп'ютера, на якому відбувається демонстрація презентації з голосовим супроводом та коментарями викладача. Для студентів відеоурок є дуже зручним ресурсом, який може компенсувати (принаймні частково) відсутність під час онлайн-заняття. Є можливість повернутись до незрозумілих моментів та переглянути пояснення кілька разів, повільніше, з паузами, відповідно до власного стилю навчання. Можна використати ці ролики на етапі підготовки до тестування чи навіть після завершення курсу для актуалізації матеріалу. Згодом, важливо сформулювати чітке завдання: що саме має зробити студент під час та після перегляду відео. Існують платформи, на яких можна налаштувати питання так, щоб переривати перегляд відео і блокувати перехід до наступної частини без відповіді на поставлене питання. Можна включати у відео текстові блоки на паузах для того, щоб звернути увагу глядача на певні моменти у відео. І нарешті, можна розробити форму опитування, яку потрібно заповнити після перегляду відеозаняття.

Цифровими інструментами роботи з відео є, наприклад, сервіс <https://screencast-o-matic.com/> для запису скрінкастів, <https://edpuzzle.com/> для створення інтерактивних відео з запитаннями, вбудованими в хід ролика, <https://www.youtube.com/> для розміщення власних роликів та надання до них доступу через інтернет [19].

Онлайн-дошки – онлайн-аналог традиційної дошки, що дозволяє забезпечити навіть трохи більший функціонал. Так, на дошці можна розмістити попередньо підготовлені матеріали (тексти, зображення, відео, аудіо), робити записи шляхом друкування тексту або створення малюнків. Крім того, зазвичай у сервісах онлайн-дошок є можливість використовувати додаткові інструменти побудови рівних фігур, готові шаблони організаційних діаграм (карти понять, мозковий штурм, алгоритм тощо). З дошкою можна організувати спільну роботу, зокрема під час синхронного онлайн-заняття. Студенти можуть робити записи на дошці одночасно або по черзі. Перевагою онлайн-дошки є те, що всі записи можна зберегти і надати для відсутніх на занятті. Прикладами цифрових

сервісів онлайн-дошок є [https:// jamboard.google.com/](https://jamboard.google.com/) та <https://miro.com/app/> [19].

Тести з автоматичною перевіркою дозволяють організувати швидке оцінювання рівня опанування навчального матеріалу студентами. Зазвичай тестові системи надають можливість створювати запитання різних типів (множинний вибір, текстова або числова відповідь, упорядкування, встановлення відповідності тощо). Часто є доступними бібліотеки готових запитань, які можна додати до власних сесій тестування, змінюючи їх у разі потреби. Більшість сервісів передбачають можливість формування запитань, іноді з варіантами відповідей, з використанням зображень, аудіо- та відеофрагментів. Таким чином можна формувати цілу траєкторію опанування певної теми.

Серед типових налаштувань онлайн-тестів варто відзначити можливість перемішувати запитання та варіанти відповідей у них, встановлювати часові обмеження (час на спробу, час відкриття тесту для виконання), обмежувати кількість спроб, а також спосіб або час повідомлення результатів тестування. Якщо тестування застосовується з навчальною метою, то можна послабити строгість цих параметрів. Якщо ж тестування є контрольним, то має сенс застосувати жорсткіші обмеження і нагадати учням про важливість дотримання норм академічної доброчесності.

Слід урахувати, що автоматизована перевірка, хоч і значно спрощує рутинну роботу викладача, часом є недостатньою для достовірної діагностики успішності опанування теми. Тому доцільно доповнювати тестові завдання практичними роботами. Викладач може надавати зворотний зв'язок за результатами тестування індивідуально або враховувати динаміку відповідей студентів у плануванні подальших занять. Онлайн-тести можна створювати в Google-формах, а також на спеціалізованих платформах, наприклад <https://www.classtime.com/uk/>.

На противагу тестам з автоматизованою перевіркою та оцінюванням відповідей учнів, існує інша категорія освітніх програмних засобів, які

спрямовані радше на формувальне оцінювання та відпрацювання практичних навичок, а не на виставлення оцінок. Зазвичай у таких системах студент має можливість виконати завдання, перевірити правильність, повернутись до опрацювання матеріалу і знову спробувати виконати завдання. Викладач може отримувати або не отримувати дані про ці спроби. Завдання, які пропонуються студентам, можуть мати вигляд тестових (множинний вибір, установлення відповідності, впорядкування, позначення ділянки на зображенні тощо) або ігрових (пройти лабіринтом, відповідаючи на запитання, розв'язати кросворд, відгадати слово за буквами, скласти пазл тощо). Такі сервіси не стільки оцінюють правильність відповіді з першої спроби, скільки допомагають студенту з'ясувати власні прогалини та зосередитись на корекції. Подібні вправи можна пропонувати для закріплення певних навичок, а також вибірково – для студентів, які потребують додаткової практики.

Однією з найдоступніших платформ для створення практичних вправ є <https://learningapps.org/>, а для надання формувального зворотного зв'язку існує спеціалізований сервіс <https://goformative.com/>. Цікаві можливості розробляти різноманітні інтерактивні вправи на основі флеш-карток надають сайти <https://www.studystack.com/> та <https://quizlet.com/>. Якщо викладач та студенти практикують використання робочих зошитів, роботу з ними можна перенести в онлайн-режим через сервіси <https://www.liveworksheets.com/> <https://wizer.me/> чи аналогічні.

Можна застосовувати різні методи інтерактивної роботи, зокрема такі, що передбачають висловлення студентами власної позиції, роботу в малих групах тощо. За допомогою цифрових інструментів можна організувати швидкі опитування, причому як задля з'ясування рівня оволодіння певною темою, так і для “заміру” ставлення студентів до певного питання. Такі опитування відбуваються в режимі реального часу. Зазвичай подібні сервіси передбачають, що викладач попередньо готує перелік запитань, які надає студентам під час заняття. Студент має обрати або записати відповідь, а викладач, отримавши узагальнені результати опитування, – продемонструвати їх і використати для

побудови подальшого ходу заняття. Відповіді студентів можуть відображатись різними способами: рейтингом, хмаркою слів, рухомих рядком, діаграмами, графіками, списком, кластерами тощо. Такі сервіси можна використовувати для формувального оцінювання, за якого студент не стільки отримує оцінку за відповідь, скільки зворотний зв'язок щодо того, наскільки ця відповідь є правильною. Так, на спільному слайді з результатами не видно імен окремих студентів, але видно загальну тенденцію, тож кожен може оцінити власну відповідь, не привертаючи уваги інших до можливих помилок. Популярними сервісами миттєвих опитувань є <https://kahoot.com/>, <https://www.mentimeter.com/>, <https://www.polleverywhere.com/>.

Існує цілий спектр цифрових інструментів, які дозволяють створювати інформаційні продукти для підтримки навчального процесу. Вони ж можуть бути використані студентами для того, щоб продемонструвати опанування певної теми з навчального матеріалу. Зокрема, практично будь-який мобільний телефон надає можливість записувати відео, яке в деяких випадках може замінити письмове завдання і не гірше продемонструвати набуття певних компетентностей. Існують спеціалізовані платформи обміну відеороликами, на яких студенти можуть завантажувати свої відеовідповіді, коментувати їх, дискутувати (наприклад <https://info.flipgrid.com/>).

В залежності від предмету, форми та методу оцінювання, технічного забезпечення усіх учасників освітнього процесу та кількості студентів у групі доцільно використовувати різні ресурси. Серед них Skype, Zoom, Teams, Proficonf, Google Hangouts, Appear.in, Uberconference, Oovoo, Moodle, Google Classroom, LearningApps.org, Quizlet тощо.

Skype – одна з найвідоміших та найзручніших платформ для здійснення оцінювання у синхронному режимі. За допомогою Skype доцільно здійснювати усне опитування та практичну перевірку знань студентів. У програмі є безкоштовна версія, серед її можливостей:

- відеодзвінки до 50 чоловік;
- зберігання файлів та матеріалів до 30 днів;

- наявна функцію демонстрації екрану;
- можливість спілкування у чаті.

Серед недоліків:

- необхідний встановлений додаток;
- відсутня технічна підтримка розробників.

Zoom – одна з найпопулярніших платформ для проведення відеоконференцій. Серед переваг безкоштовної версії:

- можливість одночасного залучення до 100 учасників;
- до 40 хвилин тривалості конференції;
- наявність інтерактивної дошки;
- можливість запису;
- служба технічної підтримки.

Серед недоліків:

- необхідний встановлений додаток.

Як і Skype, Zoom використовується для здійснення оцінювання студентів у синхронному режимі для перевірки знань за допомогою усного опитування або практичної перевірки.

Teams – один з найефективніших інструментів для організації взаємодії між студентами та викладачами. Цей ресурс також є одним із інструментів, що доцільно використовувати саме у синхронному режимі. Безкоштовна версія надає ряд корисних можливостей:

- завантаження та перегляд навчальних матеріалів;
- спільна робота з документами;
- обмін файлами;
- можливість роботи в групах, парах;
- підключення до 250 учасників;
- можливість обміну інформацією у спільному чаті;
- функція демонстрації екрану;
- робота з цифровою дошкою;
- можливість запису.

Proficonf – менш відома платформа з можливістю здійснення відеоконференцій. Серед переваг:

- швидке налаштування кімнати конференції;
- оптимальна робота навіть та поганого інтернет-з'єднання;
- HD якість відео;
- до 25 чоловік учасників;
- необмежена тривалість конференції;
- можливість демонстрації екрану;
- до 500 МБ сховища;
- технічна підтримка;
- не вимагає завантаження чи встановлення додатку.

Google Hangouts – інструмент, що доцільно використовувати лише при усному опитуванні невеликих груп студентів у синхронному режимі. Платформа має дуже обмежені можливості:

- кількість учасників до 10 чоловік;
- можна використовувати без завантаження додатку.

Серед недоліків інструменту:

- відсутність технічної підтримки;
- немає функції демонстрації екрану.

Arpear.in – ще один інструмент, безкоштовна версія якого може забезпечити лише роботу і малих групах. Тим не менш, і цей ресурс має ряд переваг:

- працює через браузер;
- необмежений час тривалості конференції;
- при поганому інтернет-підключенні можлива робота в аудіо режимі;
- служба підтримки;
- можливість ділитися екраном;
- служба підтримки.

Серед недоліків використання інструменту:

- мала кількість учасників (до 4 чоловік);

- відсутня можливість запису.

Uberconference – інструмент, за допомогою якого можна здійснювати усне опитування учнів лише в аудіо-режимі. Сервіс пропонує:

- зустрічі в аудіо-форматі до 10 чоловік;
- можливість запису аудіо;
- повну технічну підтримку.

Тобто організувати оцінювання методом усного опитування або практичної перевірки студентів у синхронному режимі можна за допомогою таких інструментів, як Skype, Zoom, Teams, Proficonf, Google Hangouts, Appear.in та Uberconference. Серез них найбільш зручними та з найбільшою кількістю переваг є Skype, Zoom, Teams та Proficonf.

Moodle – безкоштовна відкрита система управління дистанційним навчанням. Дозволяє використовувати широкий набір інструментів для освітньої взаємодії викладача, студентів та адміністрації закладу освіти. Цю платформу доцільно використовувати для роботи в асинхронному режимі. Серед переваг використання цієї платформи:

- можливість подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб-сторінка; лекція як сукупність веб-сторінок з можливим проміжним виконанням тестових завдань);
- здійснювати тестування та опитування студентів з використанням питань закритого (множинний вибір правильної відповіді та зіставлення) і відкритого типів;
- студенти можуть виконувати завдання з можливістю пересилати відповідні файли;
- система має широкий спектр інструментів моніторингу навчальної діяльності студентів, наприклад: щодо загального часу роботи студента з конкретним навчальним предметом, відповідними темами або складниками навчального матеріалу, загальної успішності студента або групи в процесі виконання тестових завдань тощо;

- Moodle має у своєму інструментарії: форми здавання завдань; дискусійні форуми; завантаження файлів; журнал оцінювання; обмін повідомленнями; календар подій; новини та анонси; онлайн-тестування; Вікі-ресурси.

Google Classroom – це сервіс, що пов’язує Google Docs, Google Drive і Gmail, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію. Викладач має змогу проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організовувати ефективне спілкування зі студентами в режимі реального часу. Зцією платформою можна працювати як у синхронному, так і в асинхронному режимах. Основним елементом Google Classroom є групи. Функціонально групи нагадують структурою форуми, оскільки вони дозволяють користувачам легко відправляти повідомлення іншим користувачам. Платформа Google Classroom надає наступні можливості:

- можливість проведення онлайн-конференцій завдяки сервісу для спілкування Hangouts;
- можливість демонстрації екрану;
- така трансляція автоматично публікується на YouTube-каналі;
- платформа дозволяє за допомогою Google-форм збирати відповіді студентів і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування.

Classtime – платформа для створення інтерактивних навчальних додатків, яка дозволяє вести аналітику навчального процесу і реалізовувати стратегії індивідуального підходу. Використовується для роботи в синхронному та асинхронному режимах. Серед переваг:

- бібліотека ресурсів;
- можливість створювати запитання.

Принцип роботи такий: викладач розробляє інтерактивний навчальний матеріал з певної теми (можна використовувати матеріали з бібліотеки), студенти отримують доступ до навчального матеріалу і розпочинають роботу, а викладач у режимі реального часу відслідковує прогрес кожного студента.

LearningApps.org – онлайн-сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою або як індивідуальні вправи для студентів. Використовується в асинхронному режимі для письмової перевірки. Серед переваг сервісу:

- можливість створювати вправи різних типів на різні теми;
- наявність інтерактивної дошки.

Цей сервіс є додатком Web 2.0 для підтримки освітніх процесів. Конструктор LearningApps.org призначений для розробки, зберігання та використання інтерактивних завдань з різних предметів.

Особливу увагу варто приділити сервісам, на яких можна створювати тести з автоматичною перевіркою. Такі завдання дозволяють організувати швидке оцінювання рівня опанування навчального матеріалу студентами. Зазвичай тестові системи надають можливість створювати запитання різних типів (множинний вибір, текстова або числова відповідь, упорядкування, встановлення відповідності тощо). Часто є доступними бібліотеки готових запитань, які можна додати до власних сесій тестування, змінюючи їх у разі потреби. Більшість сервісів передбачають можливість формування запитань, іноді з варіантами відповідей, з використанням зображень, аудіо- та відеофрагментів. Таким чином можна формувати цілу траєкторію опанування певної теми. Серед типових налаштувань онлайн-тестів варто відзначити:

- можливість перемішувати запитання та варіанти відповідей у них;
- встановлювати часові обмеження (час на спробу, час відкриття тесту для виконання);
- обмежувати кількість спроб;
- обмежувати спосіб або час повідомлення результатів тестування.

Якщо тестування застосовується з навчальною метою, то можна послабити строгість цих параметрів. Якщо ж тестування є контрольним, то має сенс застосувати жорсткіші обмеження і нагадати студентам про важливість дотримання норм академічної доброчесності. Слід урахувати, що автоматизована перевірка, хоч і значно спрощує рутинну роботу студента, часом

є недостатньою для достовірної діагностики успішності опанування теми. Тому доцільно доповнювати тестові завдання практичними роботами. Викладач може надавати зворотний зв'язок за результатами тестування індивідуально або враховувати динаміку відповідей студентів у плануванні подальших занять. Онлайн-тести можна створювати в Google-формах, а також на спеціалізованих платформах, наприклад <https://www.classime.com/uk/> [19].

Отже, можна підсумувати, що дистанційне навчання реалізовується шляхом використання різних матеріально-технічних засобів та мережу Інтернет. Існує певний інструментарій дистанційного навчання (відео, онлайн-дошки, тести, практика та інструменти формування оцінювання, інтерактивні сервіси миттєвого опитування та цифрова творчість студентів). В залежності від обраного режиму, в якому відбуватиметься контроль та оцінювання студентів, а також від обраного методу контролю можна обрати одну із доступних платформ або сервісів (Zoom, Teams, Moodle тощо). Кожен з них має ряд переваг та недоліків, тому варто добре орієнтуватися в кожному з них та індивідуалізувати свій вибір в залежності від предмету, поставлених цілей, кількості студентів у групі та рівня забезпеченості технічними засобами.

Висновки до 1 розділу

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують студентів основним обсягом навчального матеріалу, включають в себе інтерактивну взаємодію студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості роботи з навчальними матеріалами самостійно, а також у процесі навчання. Отже, дистанційне навчання – це така форма навчання, що тотожна з очною формою отримання освіти. Основними її особливостями є використання технічних засобів. Реалізація дистанційної освіти відбувається за допомоги наступних факторів: інтерактивність, специфічний вплив на кожен з компонентів системи навчання, специфіка послуг мережі Інтернет. Основними принципами дистанційного навчання є: принцип стартових знань, принцип

індивідуалізації, принцип педагогічної доцільності, принцип гуманістичності навчання, принцип пріоритетності педагогічного підходу, принцип вибору змісту освіти, принцип забезпечення безпеки інформації, принцип відповідності технологій навчання, принцип мобільності навчання, принцип самоактуалізації та принцип особистісно-орієнтованого підходу. Дистанційне навчання має ряд переваг та недоліків. Позитивним є факт зручності та економії часу виконання та перевірки завдань. Серед недоліків – недостатня комп'ютеризація та технічна підготовка кадрів, а також неможливість точного ідентифікування виконавця роботи. Проте сучасність вимагає швидкого опанування дистанційної поряд з класичними формами навчання.

Для реалізації дистанційним навчанням вимог навчальної програми на рівні очної форми навчання, необхідно забезпечити чітку і поетапну організацію навчального процесу. Таким чином вибір ресурсів, інструментів та платформ, з якими працюватимуть усі учасники навчального процесу, має відповідати певним критеріям: відповідність поставленим методичним цілям, універсальність, зрозумілість, доступність, безпечність. Між студентами та педагогами необхідно налагодити комунікацію та налаштувати зворотній зв'язок, оголосити студентам методи і форми контролю та оцінювання знань, а також врахувати можливі технічні труднощі. Особливу увагу варто приділити пояснення необхідності дотримання принципів академічної доброчесності та наголосити на актуальності фундаментальних принципів.

Під час дистанційного навчання оцінювання студентів може проходити в синхронному та асинхронному режимах. Кожен режим має свої переваги та недоліки, але синхронний режим вважається більш об'єктивним. Для здійснення поточного педагогічного контролю варто забезпечити постійну взаємодію між усіма учасниками навчального процесу. Вона може бути синхронною, асинхронною та в режимі відсутності цифрових взаємодій. Для забезпечення більшої ефективності освоєння студентами знань, умінь, навичок, а також для успішного формування необхідних компетентностей, рекомендовано комбінувати різні типи взаємодій та режими роботи. Під час роботи в

синхронному та асинхронному режимах доцільно використовувати різні платформи, ресурси та інструменти. Особливу увагу варто приділити налаштуванню зворотного зв'язку. Саме на його основі можливе правильне формування умінь та навичок студента, а також ефективне засвоєння знань та освоєння навчальної програми. Він має бути організованим, дотримуючись певних принципів та умов.

Дистанційне навчання реалізовується шляхом використання різних матеріально-технічних засобів та мережі Інтернет. Існує певний інструментарій дистанційного навчання (відео, онлайн-дошки, тести, практика та інструменти формувального оцінювання, інтерактивні сервіси миттєвого опитування та цифрова творчість студентів). В залежності від обраного режиму, в якому відбуватиметься контроль та оцінювання студентів, а також від обраного методу контролю можна обрати одну із доступних платформ або сервісів (Zoom, Teams, Moodle тощо). Кожен з них має ряд переваг та недоліків, такі як максимальна кількість учасників, можливість демонстрації екрану, лімітованість тривалості конференції, наявність інтерактивної дошки та можливість запису конференції в платформах, що працюють у синхронному режимі. Платформи, що працюють в асинхронному режимі розглядають за можливістю подання матеріалу у різних форматах, наявністю автоматичної перевірки, кількості можливих спроб проходження тестування тощо. Таким чином зрозуміло, що варто добре орієнтуватися в кожній з платформ та ресурсів та індивідуалізувати свій вибір в залежності від предмету, поставлених цілей, кількості студентів у групі та рівня забезпеченості технічними засобами.

РОЗДІЛ 2 РОЗРОБКИ ЗРАЗКІВ ТЕСТІВ З ФАХОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ПРАКТИЧНИЙ КУРС ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)”

2.1. Зміст та умови проведення дослідницької роботи

У наш час суспільство опинилось в тих умовах, коли дистанційна освіта стає одним з найбільш пріоритетних напрямків в підготовці кадрів. Через певні переваги, а саме доступність, демократичність, зручність, мобільність, відсутність часових обмежень, індивідуальний підхід тощо, дистанційна освіта набуває більш масовий характер та стає необхідністю.

Одним з головних дидактичних засобів виступає оцінка. Адже саме вона гарантує якість освіти, забезпечує зворотній зв'язок у навчальному процесі та є підтвердженням виконання або невиконання вимог до якості освіти. Таким чином оцінку якості вузівської освіти можна визначити як педагогічну систему, що сприяє отриманню інформації про результати навчання у вигляді знань, умінь, навичок, особистісних якостей, здатностей, отриманих студентами під час навчання та загального рівня сформованості необхідних компетенцій.

Виділяють декілька **функцій** педагогічного оцінювання: навчальна функція, виховна, розвивальна, діагностико-коригуюча функція, функція стимулювання та мотивації, функція управління навчальним процесом. Найважливішими функціями оцінювання є функції співвіднесення та мотивації [15].

Навчальна функція виявляється в здійсненні зворотного зв'язку як передумови підтримання дієвості й ефективності процесу навчання, в якому беруть участь два суб'єкти – викладач і учень. Навчання може ефективно здійснюватись лише за умов дії прямого і зворотного зв'язків. У переважній більшості у процесі навчання добре проглядається прямий зв'язок (викладач знає, який обсяг має сприйняти й усвідомити учень). Функція зворотного зв'язку в багатьох випадках здійснюється епізодично.

Виховна функція має на меті сформувати в студентів низку соціально-психологічних якостей, а саме організованість, дисциплінованість, відповідальність, сумлінність, працьовитість, вміння цінувати та грамотно розподіляти свій час, наполегливість тощо.

Розвивальна функція виявляється в стимулюванні студентів до розвитку психічних властивостей і процесів: волі, уваги, мислення, мовлення тощо, адже отримавши оцінку, студент відчуває потребу та бажання в активізації пізнавальної діяльності. Здійснення розумових операцій для відповіді на запитання, для розв'язання задачі, проблеми, де необхідно проаналізувати умову, активізувати знання, вміння, навички, систематизувати факти, параметри, і т.п. мотивується саме оцінюванням.

Діагностично-коригуюча функція має на меті визначити рівень оволодіння знаннями, уміннями, навичками, ступінь сформованості необхідних професійних компетентностей, а також виявлення прогалин у знаннях учнів та розумінні причин їх виникнення. Проаналізувавши результати оцінювання, можливо визначити шляхи усунення недоліків. Варто усвідомлювати, що виникнення прогалин на початковому етапі навчання може призвести до неякісного засвоєння навчального курсу взагалі. Саме тому важливо вчасно їх виявляти, діагностувати, аналізувати та усувати і лише потім рухатись далі.

Функція стимулювання та мотивації. Однією з психологічних властивостей більшості людей є неможливість адекватно оцінити власний рівень оволодіння знаннями, уміннями, навичками та формування необхідних компетентностей. З точки зору тієї ж психології є абсолютно нормальним виникнення бажання отримати результати своєї діяльності, у тому числі навчальної. Саме тому однією із задач педагога постає необхідність допомогти студентам усвідомити якість та результативність їхньої навчальної діяльності, що психологічно стимулює їх до активної пізнавальної діяльності.

Функція управління навчальним процесом. Показники рівня успішності оволодіння навчальної програми студентами, а саме їх детальний аналіз дозволяють виявити недоліки освітньої системи та поліпшити організацію

навчального процесу [15].

Отже, функції педагогічного оцінювання полягають у виявленні ступеня формування необхідних компетенцій в студентів, у визначенні та аналізі прогалин, в мотивації та стимулюванні пізнавальної діяльності студентів, в вихованні та розвитку низки соціально-психологічних якостей здобувачів освіти, а також в поліпшенні освітньої системи в цілому.

Особливістю дистанційної освіти є те, що усі вищезазначені функції однаково доцільні і з точки зору внутрішнього (зі сторони здобувача освіти) так і зовнішнього (зі сторони викладача) контролю. У змісті оцінки дистанційного навчання поєднуються функції внутрішнього і зовнішнього контролю, тобто зовнішня оцінка і самооцінка. Для дистанційного навчання характерною є наступна послідовність: від самооцінки до зовнішньої оцінки. Тобто попередня оцінка результатів засвоєння навчальних матеріалів здійснюється саме здобувачем освіти. Тому до тестових та контрольних завдань, що надаються студентам в онлайн режимі рекомендовано включати можливість миттєвої перевірки, перелік правильних відповідей та пояснення. У зв'язку з тим, що самооцінювання здійснюється в першу чергу, здобувачі освіти мають засвоїти центральні компоненти у змісті оцінки дистанційного навчання – критерії оцінювання та фонд засобів оцінки з кожної теми, що вивчається. Ще однією відмінною особливістю дистанційного навчання є необхідність в реалізації додаткової функції – ідентифікації особистості здобувача освіти аби попередити випадки фальсифікації робіт.

До змісту оцінки дистанційного навчання входять усі види традиційного оцінювання, а саме: попередня, поточна, рубіжна та підсумкова. Мета попередньої оцінки – визначити вже наявні знання здобувачів освіти, впевнитися в їх готовності до вивчення та засвоєння нового матеріалу, а також грамотно розподілити їх за рівнями підготовленості. Найбільш важливу роль відіграє саме поточне оцінювання. Це інструмент зворотнього зв'язку, що дозволяє визначити якість засвоєння матеріалу здобувачами освіти, виявити прогалини та недопрацювання, скоригувати навчальний процес та застосувати

індивідуальний підхід. Саме систематичне поточне оцінювання, що застосовується на кожному етапі навчання, допомагає визначити рівень засвоєння знань здобувачами освіти, їх структуру, визначити рівень вмотивованості та стимуляції студентів, надає можливість вчасно коригувати навчальний процес. Виявити результати вивчення пройденого модуля має на меті рубіжна оцінка. Саме поточний та рубіжний види контролю визначають індивідуальний рух кожного окремого студента. Підсумкова оцінка показує ступінь засвоєння знань, сформованості умінь та навичок у відповідності до поставлених цілей. Зазначені види оцінювання доцільні при вивченні кожної теми та дисципліни, а також при моніторингу якості навчання на певному етапі. Оцінювання здійснюється згідно з універсальним технологічним алгоритмом оцінки.

Для забезпечення кваліфікованого оцінювання якості засвоєння знань здобувачами освіти існує поняття алгоритму оцінки, тобто певної послідовності дій, які має виконувати викладач аби забезпечити єдність внутрішнього та зовнішнього контролю якості навчання. Пропонується наступна технологія оцінювання якості знань студентів:

- 1) визначити об'єкти оцінювання та сформулювати вимоги до них;
- 2) розробити базу критеріїв оцінки;
- 3) надати студентам інформацію про вимоги та критерії оцінки;
- 4) розробити план контрольних-оціночних заходів;
- 5) підготувати необхідне організаційно-технологічне забезпечення;
- 6) підготувати та організувати контрольні-оціночні заходи;
- 7) проаналізувати отримані результати;
- 8) зробити висновки щодо якості освіти на даному етапі та скоригувати подальшу роботу з метою забезпечення більш якісного процесу отримання знань, умінь, навичок та формування необхідних компетенцій.

Правильно сплановане оцінювання безпосередньо впливає на процес навчання. Для досягнення педагогічного результату через оцінювання необхідно:

- 1) чітко сформулювати короткострокові цілі навчання;
- 2) попередньо ознайомити з типами завдань;
- 3) в короткий термін після проведення оцінювання надати зворотну інформацію про навчальні досягнення та зауважити про прогалини.

Ознайомлення здобувачів освіти з короткостроковими цілями навчання має на меті мотивувати та стимулювати навчальну діяльність. Вчасно наданий зворотній зв'язок вкаже на прогалини та забезпечить більш ефективне виконання наступних завдань.

Дистанційна освіта дозволяє застосовувати майже усі організаційні відомі форми контролю, такі як екзамени, заліки, письмові контрольні роботи, реферати, курсові, лабораторні контрольні роботи, проектні роботи, щоденники спостережень тощо. Особливістю дистанційної освіти є можливість використання спеціально розроблених комп'ютерних програм, що дозволяють зняти частину навантаження з викладача та посилити ефективність та своєчасність оцінки. Ще однією відмінністю оцінювання під час дистанційного навчання є збільшення кількості форм поточної оцінки, їх індивідуалізація та диференційований характер, так як оцінка є ефективним механізмом зворотного зв'язку кожного здобувача освіти з викладачем.

Визначення критеріїв оцінювання якості навчання та відповідності досягнутих результатів поставленим цілям є ще одним важливим аспектом змісту оцінки якості навчання. Система оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти, що сформувалась на сьогоднішній день лише частково відповідає сучасним вимогам до модернізації освіти, адже її основною метою в основному є зовнішній контроль та оцінка здебільшого репродуктивного рівня засвоєння.

Досвід організації оцінювання навчальних досягнень студентів філологічних відділень показує, що одним з найбільш ефективних підходів до визначення критеріїв оцінки є *компетентнісний підхід*. На міжнародному рівні застосування компетентнісного підходу є одним з головних інструментаріїв, що дозволяє визначити, виміряти та оцінити результати навчальних досягнень

здобувачів освіти, а також виявити рівень сформованості набутих компетенцій. В Україні основи компетентнісного підходу вперше були закладені в психології В. Ананьєвим, Л.Виготським, І.Зимньою, А.Леонтьєвим, С.Рубінштейном, а пізніше активно розроблялися такими вченими-педагогами, як В.Байденко, Е.Зеєр, Л.Іванова, Г.Ібрагімова, В.Кальней, Н.Кузьміна, А.Маркова, А.Хуторський, В.Шадриков та ін. Застосування цього підходу передбачає оцінювання не лише рівня конкретних знань, володіння певними вміннями та навичками, а також готовність до пізнання через професійне життя. Поєднання традиційних методів та засобів перевірки знань, умінь і навичок та інноваційних підходів, орієнтованих на комплексну оцінку компетенцій, які формуються є одним з найоптимальніших шляхів формування систем оцінки якості підготовки здобувачів освіти [27].

Ще одним ефективним шляхом визначення критеріїв якості оцінювання навчальних досягнень студентів є застосування *таксономічного підходу*. Такий підхід дозволяє визначити рівень пізнавальних цілей навчання та структурувати систему завдань, за допомогою яких здійснюється оцінювання. Зарубіжний досвід оцінювання показує, що рекомендовано застосовувати для опису результатів навчання різнорівневі таксономії, наприклад, такі як таксономії Б.Блума, Д.Бокка, Дж. Гілфорда. Для визначення критеріїв оцінки під час дистанційної освіти найзручнішою є таксономія Б.Блума, так як згідно його системи категорії засвоєння навчального матеріалу надані в структурованій та доступній для практичного застосування формі [46]. У своїй таксономії Б.Блум виділяє знання як лише перший, найпростіший рівень класифікації. Наступні – розуміння та застосування теж відносяться до цілей нижчого порядку, а наступні три – аналіз, синтез та оцінювання – вищого порядку (мислення високого рівня). Для досягнення кожної з поставлених цілей можна використовувати різні веб-ресурси. Для першого рівня доцільно використовувати такі інструменти як Google Docs, Dipity, Scribblar тощо. Рекомендовані такі завдання на ознайомлення: згрупуйте разом, складіть список понять, розташуйте у певному порядку та ін. Для рівня розуміння доцільно

використовувати такі завдання: покажіть зв'язок, поясніть причини, прокоментуйте, наведіть приклад. Їх можна реалізувати за допомогою веб-ресурсів Google Docs, Scribbar і т.п. Такі ж ресурси застосовуються для третього рівня – застосування. За допомогою них можна виконувати завдання на розробку та проведення презентацій. Для досягнення цілей вищого рівня до рекомендованих ресурсів можна додати StudyStock, Wordle та ін. Рекомендовані завдання: класифікуйте, порівняйте точки зору, складіть перелік основних властивостей (аналіз), вигадайте, розробіть план, що дозволяє... (синтез), визначте можливі критерії оцінки (оцінка).

Для більш об'єктивного оцінювання рівня знань, умінь, навичок та сформованості відповідних компетентностей здобувачів освіти доцільним є використання *кваліметричного підходу*. Застосування цього підходу дозволяє проводити статистичний аналіз фактичних результатів та коригувати навчальний процес. Під кваліметричним підходом розуміють вираження цілей навчання, а саме компетентностей у вимірюваних результатах. Задля їх отримання кожному показнику, що характеризує компетенцію, надається числове значення, що дозволяє провести розрахунки і отримати достовірні дані щодо якості результату. Таким чином результати вимірюються у балах.

Розрізняють декілька **видів оцінних шкал**: кількісна, абсолютна, відносна, шкала збільшень, порядкові шкали, рейтингова система та описова шкала. Під *кількісною* шкалою розуміють представлення оцінки числом. *Абсолютна* оцінна шкала – це оцінка знань у вигляді якогось числового символу, що співставляється з якимись абстрактними нормативними критеріями. *Відносна* оцінна шкала має на меті порівняти поточний результат з попередніми досягненнями здобувачів освіти. Тобто за допомогою неї можна прослідити зміну та розвиток сформованості компетенцій студента. Відносна оцінна шкала має власний вимірювальний інструмент – *шкалу збільшень*. Застосування *порядкових шкал* пов'язане з порівнянням подібних об'єктів. Серед них виділяють *рангову* та її окремий випадок – *рейтингова*. Саме рейтингова система найчастіше зустрічається в українських вищих закладах освіти. За

деякими ознаками вона дуже схожа на кількісну шкалу, адже рейтинг – це число. Але насправді він формується або шляхом опитування суб'єктивних думок експертів, або шляхом набору очок і балів. Наприкінці навчального періоду всі бали, набрані здобувачем освіти, сумуються та формують його рейтинг. Після цього всі здобувачі освіти упорядковуються за зростанням їхніх рейтингів, і кожному може бути привласнений той чи інший ранг. *Дескриптивні* або описові порядкові шкали відмінні тим, що характеристика надається в дещо завуальованій, замаскованій моделі. Таким чином можна зробити висновок, що кількісні шкали є більш простими та визначеними, що є їх перевагою, але з іншого боку помітно втрачається інформативність. В той час, як порядкові шкали, тобто дескриптивні є інформативними та змістовними, але в той же час дещо невизначеними та складними.

Наступним важливим питанням при розробці змісту оцінки якості дистанційного навчання виступає вибір методів оцінки, що дозволяють формалізувати оціночні завдання з метою їх подальшої статистичної обробки. Найбільш розповсюдженим є метод тестування. Це пов'язано з тим, що тестові завдання найлегше обробити за допомогою комп'ютера, а також їх широкий різновид дозволяє використовувати їх при вивченні різних дисциплін. До того ж тести виступають ефективним методом самооцінки та реалізації інтерактивної взаємодії в системі “викладач – студент”.

Таким чином можна визначити, що для оцінювання якості знань здобувачів освіти під час дистанційного навчання доцільно систему рейтингової оцінки з метою забезпечення індивідуалізації та об'єктивності. Система рейтингового оцінювання має дворівневу структуру — рівень деканату (сумарні результати протягом навчання) та рівень кафедри (узагальнені результати поточного контролю). На рівні деканату, як і на рівні кафедри відслідковується динаміка навчання, але на основі рейтингу на рівні кафедри відбувається швидке коригування процесу навчання в контексті змісту, характеру взаємодій та методики викладання кожної дисципліни. Під час дистанційного навчання сумарний рейтинг на рівні кафедри складається з наступних ключових

компонентів: кількість балів, отриманих за роботу з навчально-методичними матеріалами (тести, усне опитування в онлайн режимі, письмова робота, самостійний пошук та вивчення літератури тощо); за виступи на семінарах в онлайн режимі; за виконання практики; за участь в навчальних конференціях, предметних форумах тощо. Поєднання дворівневого рейтингу мотивує до формуванню у здобувачів освіти навичок самоконтролю та самооцінки, а також вимогливості до себе. З іншого боку така система підвищує і відповідальність того, хто надає освітні послуги, адже викладач має попередньо підготувати достатню кількість навчально-методичної літератури, підібрати завдання різної рейтингової цінності, що створять для студента резерв часу для самостійних занять у відповідній сфері знань.

Застосування великої кількості різних методів оцінки допомагають виявити рівень знань більш достовірно, спираючись на сукупність показників, а не лише на уміння здобувачів освіти відтворити навчальний матеріал.

Спираючись на вищезазначені теоретичні положення про зміст оцінки якості освіти та досвід їх застосування в практиці роботи вищого навчального закладу, можна виділити наступні необхідні **умови оцінки якості дистанційної освіти**:

- необхідність розробки технологічної карти компетенцій, що формуються при вивченні різних дисциплін (розробляються кафедрою за участі всіх кафедр, що проводять заняття за дисциплінами);
- необхідність рівневої структуризації компетенцій на основі таксономічного підходу і як наслідок – конструювання варіантів завдань;
- розробка завдань для кожного рівня, використовуючи які, перевірка формування компетенцій стане максимально об'єктивною та простою;
- необхідність визначити співвідношення кількісної та якісної оцінок, тобто визначити відповідність балів оцінкам якості формування компетенцій, деталізувавши їх за рівнями засвоєння;
- рекомендовано дотримуватись тестової технології оцінювання, що дозволяє отримати об'єктивну інформацію;

- необхідність використовувати різні форми тестових завдань, що включають відкриті та закриті типи питань;
- експертний аналіз тестових робіт групою викладачів;
- обробка результатів засобами математично-статистичного аналізу.

Організуючи оцінку під час дистанційного навчання, рекомендовано дотримуватися наступних етапів:

I. Підготовчий етап. На цьому етапі здійснюється підготовка викладацького складу до роботи в дистанційному режимі, підготовка якісних електронних матеріалів дистанційного курсу. Також на цьому етапі відбувається підготовка здобувачів освіти — реєстрація студентів в системі дистанційного навчання вищого навчального закладу, проведення інструктажу щодо використання комп'ютерної техніки під час дистанційного навчання, проведення попереднього анкетування, для визначення ступені готовності до дистанційного навчання. Найважливішим питанням підготовчого етапу є організація технічної підтримки процесу дистанційного навчання, технічне забезпечення учасників навчального процесу, налаштування доступу до мережі Інтернет та розміщення відкритої інформації щодо роботи в дистанційному середовищі на сайті вищого навчального закладу.

II. Аналітичний етап. Безпосереднє оцінювання критеріїв та показників дистанційного навчання, обробка отриманої інформації та аналіз якості результатів.

III. Контрольний або синтетичний етап. Цей етап передбачає аналіз отриманих даних за всіма напрямками підготовки та коригування організації навчального процесу на основі сформованих висновків.

Таким чином, зміст оцінки якості дистанційного навчання у вищому навчальному закладі відповідає певній системі, що заснована на універсальних принципах:

- принцип конкретності (чітке визначення об'єкту оцінювання, наявність відповідних критеріїв оцінки, відповідність завдань критеріям та показникам об'єкта оцінки);

- цілісність (співвідношення з повним обсягом вимог до результатів навчання, можливість застосування до різних дисциплін);
- технологічність (можливість застосування технічних засобів для отримання оціночної інформації та виконання необхідних розрахунків).

Отже, дистанційна освіта – один з пріоритетних напрямків розвитку сучасного суспільства. Основним дидактичним засобом як традиційного, так і дистанційного навчання виступає оцінка. Виділяють декілька **функцій** педагогічного оцінювання: навчальна функція, виховна, розвивальна, діагностико-коригуюча функція, функція стимулювання та мотивації, функція управління навчальним процесом. Найважливішими функціями оцінювання є функції співвіднесення та мотивації. Визначення критеріїв оцінювання якості навчання та відповідності досягнутих результатів поставленим цілям є ще одним важливим аспектом змісту оцінки якості навчання. Найбільш ефективними підходами до визначення критеріїв оцінки є компетентнісний, таксономічний та кваліметричний підходи. Можна виділити наступні необхідні умови оцінки якості дистанційної освіти: розробка технологічної карти компетенцій, розробка завдань для кожного рівня, визначення співвідношення кількісної та якісної оцінок, дотримання тестової технології оцінювання, експертний аналіз тестових робіт та обробка результатів засобами математично-статистичного аналізу. Організація оцінки під час дистанційного навчання відбувається у три етапи: підготовчий (організація технічної підтримки процесу), аналітичний (безпосереднє оцінювання критеріїв та показників дистанційного навчання) та контрольний (аналіз отриманих даних). Зміст оцінки якості дистанційного навчання відповідає системі, що заснована на принципах конкретності, цілісності та технологічності.

2.2 Розробки різних типів контрольних завдань

Дистанційне навчання вважається однією з передових форм отримання освіти у сучасному суспільстві. Саме тому оцінка якості дистанційної освіти

має важливе значення. Оцінка якості дистанційного навчання має бути об'єктивною та у багатьох відношеннях близькою до оцінки якості традиційних очного та заочного навчання. Така форма навчання буде ефективна лише за умови добре організованого контролю та оцінки якості як самого навчального процесу, так і його результатів, шляхом визначення рівня сформованості певних компетенцій у здобувачів освіти. Аби досягти найбільш однозначного оцінювання необхідно застосовувати лише об'єктивні методи контролю якості знань здобувачів освіти, що спираються на спеціально створені для цього матеріали, а саме тести. Тестування – один з найважливіших елементів у системі дистанційного навчання. Тому воно потребує правильного формування дистанційних курсів з урахуванням особливостей студентів, специфіки предметної галузі навчання і вимог щодо забезпечення якості знань. Ще однією перевагою тестування є швидкий зворотній зв'язок, що можливий завдяки автоматичній обробці результатів тестування. Це дозволяє моментально визначати прогалини в знаннях студента та виправити їх, а також сприяє розвитку навички адекватного самооцінювання. Однією з особливостей дистанційної освіти є те, що основна частина організації процесу засвоєння знань та формування компетенцій заснована на виконанні різноманітних тестових завдань. Тому вони відіграють важливе значення, адже їх застосування відрізняє дистанційний курс від електронного сховища навчальних матеріалів.

Отже, онлайн-тест – це головний інструмент перевірки рівня засвоєння знань та сформованості компетенцій у здобувачів освіти. Однак варто зауважити, що досвід використання тестування, як спосіб контролю рівня знань студентів, дозволив виявити певні недоліки тестової системи, а саме:

- формування та обробка тестового інструментарію – тривалий, трудомісткий та дорогий процес;
- дані, отримані внаслідок тестування мають лише діагностичний характер, вказуючи на прогалини у знаннях та не даючи інформацію щодо причин цих недопрацювань;
- тести не дають можливості перевіряти рівень знань, пов'язаний з

творчістю, тобто абстрактні та методологічні знання;

- недостатня кількість та валідність змісту тестових завдань, у тест неможливо залучити усі теми, адже це призведе до поверхневого аналізу конкретної теми;

- ненадійність результатів тестування, адже присутній елемент випадковості, що спотворює результати тесту;

- для якісного тестування необхідне забезпечення конфіденційності тестових завдань;

- недоліки обробки результатів за класичною теорією тестів.

Тим не менш, для аналізу доцільності використання різних платформ та веб-ресурсів під час організації оцінювання здобувачів освіти під час дистанційного навчання були обрані саме методи контролю шляхом виконання тестових завдань, так як тестування має ряд переваг, а саме:

- тестування надає можливість перевірки засвоєння знань з кожної теми курсу;

- за допомогою тестування стає можливим здійснення оперативної перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу кожним студентом;

- метод тестування забезпечує ефективну швидку перевірку рівня засвоєння знань та сформованості компетенцій всієї групи студентів;

- тестування – якісний та об'єктивний спосіб оцінювання, що досягається шляхом стандартизації процедури проведення, перевірки показників якості завдань і тестів;

- контроль знань у вигляді тестових завдань забезпечує об'єктивний підхід, що дозволяє усім здобувачам освіти знаходитись на рівних умовах, а також повністю виключати об'єктивізм викладача як під час контролю, так і під час оцінки;

- застосування тестових завдань дає можливість індивідуалізувати роботу зі здобувачами освіти та надати швидкий зворотний зв'язок;

- використання тестів дозволяє економити час під час контролю знань студентів, тобто використання тестових завдань для контролю та оцінки рівня

знань здобувачів освіти ефективніше з економічного погляду (основні витрати при тестування випадають на розробку якісного інструментарію, тобто мають разовий характер);

- тестування сприяє саморозвитку здобувачів освіти.

Моніторинг знань можна проводити шляхом використання різних типів тестових завдань, а саме закритих та відкритих.

До *закритого* типу тестових завдань відносять:

- завдання альтернативних відповідей;
- завдання множинного вибору;
- завдання на відновлення відповідності;
- завдання на відтворення правильної відповідності.

До *відкритого* типу тестових завдань відносять:

- завдання вільного викладу;
- завдання-доповнення.

При розробці тестових завдань з метою контролю та оцінки рівня знань, умінь, навичок та сформованості відповідних компетенцій здобувачів освіти рекомендовано дотримуватися наступного алгоритму:

1. Визначення мети тесту. Перед складанням тестових завдань важливо визначити сформованість яких саме компетенцій має на меті перевірити дане тестування. При визначенні мети тесту рекомендовано спиратися на таксономію Б.Блума, згідно якої завдання класифікуються за навчальними цілями та рівнями складності.

2. Визначення формату тестування. Тестом можна назвати будь-які завдання, що мають на меті перевірити якість знань здобувачів освіти, а не лише завдання з декількома варіантами відповідей. Тест можна застосовувати не лише як засіб контролю, але й у навчальних цілях. Наприклад, для кращого запам'ятовування матеріалу краще використовувати тести з запитанням та короткою відповіддю. Якщо мета тестування — закріплення матеріалу та наголошення на різниці між основними концепціями, то краще надати перевагу тестовим завданням з кількома варіантами відповіді. Якісний тест з декількома

варіантами відповідей відрізняється тим, що відповіді не схожі одна на одну. В такому випадку студент обмірковує кожен варіант, а не вгадує. Тести з завданнями на встановлення відповідності рекомендовано застосовувати аби перевірити розуміння різниці між різними концепціями. Завдання з відповіддю так/ні підходять для підтвердження або спростування розповсюджених тверджень, але є висока ймовірність вгадування.

3. При складанні тестових завдань доцільно дотримуватись деяких порад. Одне запитання має відповідати одній концепції. Не доречно ставити декілька запитань в одному. Умова питання має бути доступною та зрозумілою, питання має бути поставлене чітко, аби здобувач освіти міг надати відповідь без попереднього ознайомлення з можливими варіантами. Умова завдання не має бути довгою та повинна включати лише необхідну інформацію.

4. В залежності від мети та контексту, тест може бути розрахований на різну кількість часу, від 10-15 хвилин для поточного контролю знань до декількох годин для підсумкового.

З метою визначення доцільності використання тестування при організації дистанційного оцінювання студентів-філологів, були розроблені тести з фахової дисципліни “Практичний курс основної іноземної мови (англійської)”.

Перший тест мав на меті перевірити якість знань здобувачів освіти з першого розділу “Neighbours”, а саме рівень засвоєння нових лексичних одиниць та вміння їх використовувати. Тестові завдання були розроблені за допомогою онлайн-платформи Google Forms. Тест складався з 17 питань та був розрахований на 10-15 хвилин виконання. Максимальна кількість отриманих балів після проходження тесту – 20. Тест складався з декількох видів завдань. Серед них завдання закритого типу:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді, наприклад:

2. *He makes so much noise when he ...- a) does DIY on Sunday morning; b) does shopping for me; c) watches my house when I'm away.*

3. *I really get angry when somebody ...- a) watches my house when I'm away; b) babysits my kids; c) drops litter in my garden.*

- завдання з вибором декількох правильних відповідей, наприклад:

1. *Jane is a really good neighbour. She never...or... . - a) does shopping for me; b) lets her dogs barks all day; c) lets her children run wild; d) watches my plants when I'm away.*

- група завдань зі списком відповідей, що відкривається:

4. *I was worried that I would be regarded as a ... if I complained about everything.*

1) *lazybones* 2) *scatterbrain* 3) *chatterbox* 4) *nosey parker* 5) *killjoy* 6) *smart Alec*
7) *silly billy* 8) *high flier* 9) *workaholic* 10) *troublemaker*.

5. *Her sister talks a lot. She's a*

1) *lazybones* 2) *scatterbrain* 3) *chatterbox* 4) *nosey parker* 5) *killjoy* 6) *smart Alec*
7) *silly billy* 8) *high flier* 9) *workaholic* 10) *troublemaker*.

- завдання на створення відповідності:

10. Match: 1) *look after*; 2) *take after*; 3) *run after* – a) *to take care of*; b) *to pursue*; c) *to resemble*.

Також до тесту увійшли завдання відкритого типу:

11. Open the brackets. *She's getting very ... (forget) in her old age.*

12. Open the brackets. *We attract ... (create) people who want to get involved in building companies up.*

13-17. Fill in the gaps. *Doing household chores is a necessary part of our life. Everybody is happy when the home is always bright and clean. Day after day I can have fun when I do my household chores. I 1)m__ the floor, 2)t__ my room, 3)v____ the carpet, 4)d__ the furniture, take out of the 5)r_____ and do every kind of work. It's not easy to do every kind of work at home, but I can learn to do everything myself.*

Така різноманітність видів завдань дозволила зробити контроль та оцінку знань здобувачів освіти більш об'єктивними та сприяла формування різних компетенцій.

Наступний тест був розроблений з метою контролю рівня засвоєння знань та сформованості навичок застосування граматичних структур з тем першого розділу “Neighbours”: Present Tenses; already, just, yet (n)ever; stative verbs

першого розділу “Neighbours”. Тестові завдання були розроблені за допомогою онлайн-платформи LeaningApps.org. Тест складався з 10 речень, в яких потрібно було заповнити 20 пропусків. Час, виділений на виконання цієї роботи, становив 30 хвилин. Максимальна кількість отриманих балів після проходження тесту — 20. Тест складався з завдань відкритої форми:

1. Open the brackets and put the words in the correct form.

1. Jenny__(water) flowers once a week. Now she__(water) flowers . She(already/water) all flowers in the living room. 2. Tom and Bob__(just/arrive) from New York.__(you/ever/be) there? It__(be) an amasing place! 3. They__(always/produce) so much noise! It is impossible to relax in the evenings! 4. Why__(you/smell) you steak?__(it/go) off? 5. Sam__(seem) to be a nice person. 6. I__(not/understand) what you mean.7. Our annual meetings__(be/normally) in spring. But this year we__(have) them in winter. 8. I can't stand her. She__(stop) talking for a while but now she__(talk) again. 9. She__(be) the best singer the world__(ever/have). 10. We__(arrive) tomorrow.__(be/everything) ready?__(you/prepare) the room?

Представлені завдання відкритої форми дають можливість об'єктивно оцінити реальні знання здобувачів освіти з теми. Такий тип питань виключає ймовірність вгадування, а також сприяє розвитку логічного та критичного мислення.

Тест, що мав на меті перевірку знань здобувачів освіти з другого розділу “Call of the wild”, а саме знання та вміння застосовувати нові лексичні одиниці. Для розробки даного тесту використовувалась платформа Quizlet. Перевагами використання цієї платформи є зручність та багатофункціональність. Розробник вводить терміни та їх дефініції один раз, а програма автоматично складає різні завдання на відпрацювання (картки, заучування, письмо, правопис, підбір, гра “Гравітація.”) та перевірку засвоєння (тест). Тобто тест складається програмою автоматично та кожного разу питання та їх порядок відрізняються, але загальна структура залишається незмінною. До тесту входить 20 питань, вартістю в 1 бал кожен. На виконання тесту відводиться 10-15 хвилин.

Перші п'ять завдань – завдання відкритого типу, що вимагають письмової відповіді:

1-5. Read the definitions and write the words. 1. *the natural environment in which an animal or plant usually lives* __; 2. *a statement of what the weather is likely to be for the next day or few days, usually broadcast on television or radio or printed in a newspaper* __; 3. *damage caused to water, air, etc. by harmful substances or waste* __ 4. *to become or to make something become smaller in size, amount, degree, importance, etc.* __ 5. *to (make something) become larger in amount or size* __.

Друга частина тесту складалася з завдання на встановлення відповідності:
6-10. Match. 1. *to cut down* 2. *solar power* 3. *starvation* 4. *endangered* 5. *to disappear* - a. *to no longer exist or be visible*; b. *energy from the sun*; c. *suffering from extreme hunger*; d. *to do or use less of something*; e. *in danger of being harmed, lost, unsuccessful, etc.*

Завдання 11-15 включали питання з вибором однієї правильної відповіді.
11. *to legally take another person's child into your own family and take care of him or her as your own child* - a) *recycle* b) *variety* c) *adopt* d) *reduce*;
12. *to sort and collect rubbish in order to treat it and produce useful materials that can be used again* - a) *species* b) *reduce* c) *recycle* d) *prevent*

Остання частина завдань 16-20 включала твердження та вибір true/false:
16. *a set of animals or plants in which the members have similar characteristics to each other and can breed with each other*: → *species*;
20. *to stop something from happening or someone from doing something* → *increase*.

Таким чином до тесту увійшло чотири різних типи завдань, що сприяли більше тренуванню та запам'ятовуванню нових лексичних одиниць, аніж перевірці їх засвоєння.

Останнім представленим тестом стало тестування на знання граматики з тем modals, will-going to, time words та future tenses, другий розділ “Call of the wild”. Тестові завдання розроблялися на платформах Socrative та Liveworksheets. До тесту увійшли 20 питань різних типів, вартістю 1 бал кожен. Складність тесту середня, тож виділений час на його проходження 25-30

ХВИЛИН.

Перші п'ять питань були питаннями відкритого типу, заданням було вписати пропущені слова (модальні дієслова):

1. *Students in Ukrainian schools ... wear a unifom.* 2. *You ... tell her that you're sorry.*

Питання 6-8 складались з тверджень, які необхідно було підтвердити або спростувати. Такі завдання дозволяють виявити рівень орієнтування здобувача освіти в основних концепціях. Наприклад:

6. *Use must to expresses duty, strong obligation to do sth or that sth is essent or to give strong advice. - (T) Tue (F) False*

7. *Use should to expresses strong necessity/obligation. - (T) Tue (F) False*

Ще один тип завдань, який застосовувався у тесті — питання закритого типу з вибором декількох правильних відповідей.

9. *We use Future Simple for - A) decisions made at the moment of speaking actions, events, situations which will definitely happen in the future and which we can't control B) predictions based on what we can see or what we know, especially when there rs evidence that something will happen C) for actions which will be in progress at a stated future tme D) predictions about the future, based on what we think, believe or imagine, using the verbs think, believe, expect, etc; the expressions be sure, be afraid, etc; and the adverbs probably, cetainly, perhaps, etc*

Питання 12-20 склали завдання відкритого типу, студенти мали використати слово в дужках у потрібній формі.

12. *By the end of the mohth, I ... (work) here for ten years.* 13. *I ... (graduate) by the end of this year.* 14. *This time next week, I ... (chill) on the beach in Miami.* 20. *They ... (do) four tests by the end of this year.*

Таким чином, тест складався з чотирьох типів завдань, з метою перевірки орієнтування здобувачів освіти в основних концепціях та відмінностей між ними, сприяли розвитку логічного та критичного мислення.

2.3 Методичні рекомендації щодо застосування різних платформ

Дистанційне навчання – форма організації і реалізації освітнього процесу, за якою його учасники (об’єкт і суб’єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов’язковою). В такому разі особливо важливим питанням постає вибір найбільш доступної, простої та універсальної навчальної платформи. В теоретичному розділі детально розглянуті усі найвідоміші платформи, описана мета їхнього використання, можливості, переваги та недоліки. В ході розробки тестових завдань для студентів філологічних спеціальностей з фахової дисципліни “Практичний курс основної іноземної мови (англійської)” було протестовано декілька найбільш відомих платформ та помічено деякі нюанси роботи з ними.

Однією з протестованих платформ, на яких створювались завдання для здобувачів освіти, стала платформа Google Forms. Однією з найбільших переваг цього ресурсу є наявність безкоштовної версії. Для початку роботи з Google Forms необхідно зареєструватися в системі Google. Для створення нового тесту необхідно обрати вкладку “Пустий файл”. Сторінка створення нової форми має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Назву тесту можна ввести, натиснувши на рядок “Нова форма”. На рядку нижче можна ввести опис тестування, інструкції до проходження тощо. Питання створюються, натискаючи на рядок “Питання без заголовка”. Програма дає можливість обрати тип питання: питання з відкритим типом відповіді (текст-строка, текст-абзац) або питання з закритим типом відповіді (вибір одного варіанту відповіді, декілька зі списку, список, що розгортається, шкала, сітка, множинний вибір, сітка прапорців тощо). До питання можна додати фото або відео файл. Складене питання можна відмітити як обов’язкове, а також додати опис до нього.

Однією з найбільш зручних функцій є можливість автоматичної зміни

порядку можливих відповідей. Під час роботи на платформі Google Forms виникла проблема встановлення автоматичної перевірки та вибору правильної відповіді. Пошук цієї функції став однією з основних проблем, що виникли під час роботи з цією платформою. Аби налаштувати функцію автоматичної перевірки потрібно натиснути на значок налаштувань у верхньому куті сайту. Після натискання з'являється вікно налаштувань, у якому є три вкладення: “Загальні”, “Презентація”, “Тести”. Для налаштування автоматичної перевірки варто обрати вкладення “Тести” та натиснути на повзунок “Тест”. З'являються параметри налаштування тесту. Серед параметрів налаштувань доступні наступні функції: “Показати оцінку” (відразу після відправки форми або після ручної перевірки) та “Видно користувачу” (не зараховані відповіді, правильні відповіді, бали за відповіді). Лише після встановлення вищеперахованих налаштувань можна повертатись до складання питань. Тепер в лівому нижньому куті кожного питання з'являється рядок “Відповіді” та “Бали”.

Платформа Google Forms дає можливість розробки тесту, що складається з декількох розділів. Здобувачі освіти не матимуть змоги перейти до наступного розділу, доки не виконають усі обов'язкові завдання попереднього розділу.

Завершивши формування питань, є можливість переглянути складену форму у тому вигляді, якою її побачать здобувачі освіти. Для цього необхідно натиснути клавішу “Попередній перегляд” у верхньому правому куті форми.

Також платформа Google Forms має інструмент індивідуалізації тестової форми – можна змінити тему та додати тематичне фонове зображення. Для застосування цієї функції у верхньому правому куті сторінки варто натиснути клавішу “Налаштування теми” та обрати колір теми, колір фону, стиль шрифту або/та завантажити зображення.

Серед додаткових функцій платформи є такі як: скасування попередньої дії, створення копії, видалення, створення зразка заповнення, друк, налаштування доступу, редагування скриптів, доповнення, налаштування.

Після остаточного завершення формування тестових завдань потрібно натиснути клавішу “Відправити”. Рекомендовано відмітити “галочкою” рядок

“Збирати адреси електронної пошти”, адже це значно полегшує подальше ідентифікування студента. З цією ж метою рекомендовано додавати до питань пункт “Вкажіть своє ім'я та групу”. Надіслати здобувачам освіти розроблений тест можна декількома способами: використовуючи посилання або надсилаючи на електронну пошту.

Переглянути відповіді здобувачів освіти можна у вкладці “Відповіді”. Перейшовши на вказану вкладку можна відстежити кількість наданих відповідей, загальне зведення усіх результатів, отримати автоматичний аналіз відповідей до кожного питання, а також побачити результати кожного окремого здобувача освіти.

Отже, можна зробити висновок, що платформа Google Forms є доступною, зручною та інтуїтивно зрозумілою, але можуть виникнути деякі складнощі з налаштуванням автоматичної перевірки.

Наступною платформою, що була використана для розробки тестів, стала платформа Quizlet. Це спеціальний сервіс для швидкого створення тестів, що допомагають запам'ятовувати матеріал різними способами (на слух, письмо тощо). Цю платформу доцільно використовувати не лише для контролю, а й для тренування вивченого матеріалу.

Для початку використання цієї платформи необхідна реєстрація у режимі “вчитель”. Доступ до цього режиму не є безкоштовним. Суттєвою перевагою є наявність безкоштовного пробного періоду. Використовуючи режим “вчитель” з'являється можливість створення курсів. Для кожної групи студентів створюється окремий курс. Використовуючи посилання-запрошення здобувачі освіти долучаються до потрібного курсу. У своєму курсі студенти можуть знайти різні навчальні модулі, розроблені викладачем. Платформа Quizlet має функцію відстежування прогресу курсу.

Формування тестових завдань починається з клавіші “Створити” у верхньому лівому куті. При створенні навчального курсу необхідно ввести його назву та є можливість додавання короткого опису. Доступна функція завантаження матеріалів з Word, Excel, Google Docs та ін. Одразу можна

встановити налаштування доступу до створеного модулю — хто може переглядати створений модуль (усі, певні курси, учасники з паролем, лише я) та хто може редагувати (тільки я, певні курси, учасники з паролем).

Алгоритм створення завдань максимально простий та зрозумілий – викладач вносить терміни та їх визначення, а програма автоматично створює різні вправи на тренування матеріалу та контрольний тест. До термінів можна додати ілюстрації. Зручним є те, що програма може автоматично запропонувати відповідні зображення. Створений модуль можна додати до одного або декількох курсів.

До створеного модулю входять автоматично згенеровані завдання на відпрацювання: “Картки”, “Заучування”, “Письмо”, “Правопис”, “Підбір”, “Гравітація” та “Live”. Також автоматично створюється завдання для контролю якості засвоєних знань та сформованих умінь та навичок – “Тест”.

Для більш швидкого та зручного орієнтування у створених модулях, платформа пропонує упорядкувати їх у розділі “Теки”. Для створення теки необхідно лише ввести її назву та опис.

Платформа Quizlet дозволяє відстежувати прогрес всього курсу та окремого здобувача освіти. Переходячи на вкладку “Прогрес”, з'являється сторінка з результатами усіх здобувачів освіти, опис та аналіз їхніх дій у кожному режимі. Програма дозволяє обрати необхідну вибірку результатів – за день, тиждень, за останні два тижні, за останній місяць рік. На цій веб-сторінці доступна повна інформація для вчителя, на якій показано кількість спроб проходження завдань у кожному режимі (“Картки”, “Заучування”, “Письмо”, “Правопис”, “Підбір”, “Гравітація”, “Live”, “Тест”), дату останнього опрацювання та результат, показаний у відсотках.

Особливо зручною є інформація щодо типових помилок всіх здобувачів освіти. Програма автоматично аналізує усі отримані результати та показує їх у відсотковому співвідношенні. Це дозволяє педагогу не лише проконтролювати та оцінити рівень засвоєних знань, а ще і вчасно відстежити прогалини та скоригувати навчальний процес.

Таким чином можна зробити висновок, що платформа Quizlet є достатньо зручною, доступною та зрозумілою. З її допомогою викладач має можливість не лише контролювати та оцінювати якість засвоєння знань, рівень сформованості умінь та навичок та основних компетенцій здобувачів освіти, а також вчасно відстежувати прогалини та коригувати навчальний процес. Єдиним відносним недоліком платформи Quizlet у режимі “вчитель” – відсутність безкоштовної версії.

LearningApps.org – початкова платформа для створення тестових завдань, яка теж була обрана для проведення педагогічного дослідження. Реєстрація викладача на цьому ресурсі є однією з найпростіших та найшвидших. Платформа надає можливість створення великої кількості різноманітних інтерактивних вправ у різних категоріях (іноземні мови, інформатика, астрономія, біологія, географія, економіка, мистецтво, психологія, професійна освіта тощо), встановлення їх рівня (від дошкільної освіти до післядипломної), широкий вибір видів і форм завдань (“Знайди пару”, “Класифікація”, “Числова пряма”, “Просте упорядкування”, “Вільна текстова відповідь”, “Фрагменти зображення”, “Вікторина”, “ Заповнити пропуски”, “Кросворд” тощо), а також широкий вибір інструментів (голосування, чат, календар, нотатки, дошка оголошень). Суттєвою перевагою ресурсу є наявність україномовного інтерфейсу.

Процедура створення нової вправи максимально спрощена. На панелі дій розміщено усього декілька вкладень: “Перегляд вправ”, “Створення вправи”, “Мої класи” та “Мої вправи”. У вкладці “Мої вправи” є можливість обрати один із багатьох запропонованих шаблонів та одразу розпочати роботу. Під час розробки тестового завдання на перевірку знань з граматики здобувачів освіти спеціальності “Германські мови та література (переклад включно)”, було обрано шаблон “Заповнити пропуски”. Перед створенням вправи програма пропонує переглянути приклади вже створених вправ аби викладач одразу зміг оцінити доцільність використання обраного шаблону. Наступний крок – безпосереднє створення вправи. Викладач може обрати мову показу, що є особливо

актуальним для студентів філологічних спеціальностей. Необхідно ввести назву вправи, додати опис – інструкції до виконання та обрати тип завдання (“вибрати зі списку” або “вписати”). Також цікавою функцією є можливість вибору врахування регістра. Під час апробації тестових завдань у студентів виникали питання саме щодо регістру, адже деякі програми враховують неправильний регістр як помилку і навіть правильна відповідь студента зараховується як помилкова. Проконсультувавшись з педагогами, було зроблено висновок, що неправильно застосований регістр вважається за помилку, адже не можна починати речення з маленької літери або писати слова з великої літери в середині речення. При необхідності до заголовку вправи можна додати текст, зображення, аудіо або відео. Перед введенням тексту завдань надається детальна інструкція, що значно полегшує роботу викладача з платформою. Така ж доступна і проста інструкція надається перед полем, де потрібно ввести можливі правильні відповіді. Ще однією перевагою роботи на платформі LearningApps.org є функцію автоматично наданого зворотного зв'язку, який з'являється на сторінці здобувача освіти, коли правильне рішення знайдене. Також до створеного завдання можна додати довідку. Викладач записує підказки про виконання вправи. Студентам їх можна переглянути, клацнувши невеличкий значок у верхньому лівому куті. Це поле можна залишити порожнім. Для індивідуалізації створеної форми, можна обрати унікальне фонове зображення. Останній крок – завершення редагування та створення вправи.

Платформа LearningApps.org дозволяє створювати власні класи, за допомогою яких можна відстежувати прогрес кожного окремого здобувача освіти та загальну статистику групи.

Суттєвим недоліком використання цієї платформи є відсутність автоматичного виставлення балів. Здобувач освіти бачить лише правильні та помилкові відповіді, а також довідку (за умови, що вона передбачена викладачем). Саме з цієї причини рекомендоване використання платформи LearningApps.org більше для відпрацювання нового матеріалу, ніж для

контролю якості засвоєння знань, рівня сформованості умінь, навичок та компетенцій у здобувачів освіти.

Для розробки граматичних тестів з тем modals, will-going to, time words, future tenses було обрано платформу Socrative. Це інструмент, що використовується для створення, пошуку та розповсюдження тестових завдань. Серед переваг варто відзначити простоту освоєння та приємний інтерфейс. Особливістю використання сервісу є можливість завантаження додатку на мобільні пристрої та відсутність необхідності реєстрації для студентів. Викладач, зареєструвавшись та увійшовши на сайт, може створити лобі з унікальним кодом, за яким може приєднатися будь-хто, хто використовує додаток або заходить на сайт. Також сервіс має широку базу даних з уже готовими та перевіреними адміністрацією сайту тестами. Відносним недоліком платформи є наявність лише платної версії.

Перший крок роботи на платформі Socrative – проста та швидка реєстрація. Після її завершення необхідно створити свою класну кімнату. В головному меню знаходиться вкладка Rooms та наступна - Add Room. Таким чином викладач отримує оригінальний номер кімнати, той факт, що він постійний значно полегшує роботу. Для початку розробки тесту в головному меню потрібно знайти Quizzes , а потім Add quiz. Сервіс Socrative дозволяє створювати питання чотирьох типів: з вибором однієї правильної відповіді, з вибором декількох правильних відповідей, завдання типу “так/ні”, а також завдання відкритого типу, де потрібно ввести текст. До питань можна додати зображення.

Новою зручною функцією додатку стала опція Explanation. Після відповіді на запитання, студенти мають можливість ознайомитись з коментарями викладача до питання. Це може бути детальна інформація або посилання на першоджерело.

Для запуску вікторини необхідно у головному меню знайти Launch, а далі Quiz, обрати потрібно вікторину і натиснути Next. Існує три режими тестування: Instant Feedback, Open Navigated та Teacher Paced. Робота в режимі

Instant Feedback передбачає миттєвий зворотній зв'язок. Перед активацією вікторини рекомендовано зробити активними функції праворуч (показати імена, змішати питання, мішати відповіді тощо), а потім натиснути Start. Студенти можуть працювати з власних мобільних пристроїв. Для цього необхідно зайти на сайт Socrative та обрати режим роботи Student Login. Долучитися до потрібної вікторини можна, ввівши код класу та натиснувши Join, а потім ввівши своє ім'я та натиснувши Done. Перевагою цієї платформи є те, що в той час, як студенти проходять тестування, викладач миттєво отримує усю інформацію щодо результатів кожного здобувача освіти та класу загалом. Ще однією важливою перевагою є те, що студенти можуть повертатися до завдань декілька разів та аналізувати свої помилки, але за умови, що викладач не натискає Finish.

Отже, зазначену платформу доцільно застосовувати під час змішаного та дистанційного навчання. На відміну від аналогічних платформ, інтерфейс сайту Socrative достатньо лаконічний. При роботі зі студентами це є перевагою, адже дорослим здобувачам освіти простота та зручність більш важлива, ніж привабливість.

Через недоступність безкоштовної версії Socrative, виникли складнощі з апробацією саме цієї платформи. Розроблені в Socrative тести були завантажені в pdf форматі (платформа дає таку можливість) та допрацьовані на іншому ресурсі – Liveworksheets. Цей веб-ресурс дозволяє перетворити тести, розроблені в форматі звичайного документа, в інтерактивний навчальний матеріал. Завдання, розроблені в Liveworksheets можна використовувати як для самоперевірки, так і для самостійної роботи для перевірки викладачем.

Для початку роботи на цій платформі необхідно створити акаунт, натиснувши Teacher access. Для створення робочого листа потрібно натиснути на вкладку “Make interactive worksheets” – “Get started”. На платформу завантажуються вже створений файл з завданнями. Одним з недоліків є той факт, що ресурс приймає документи не в усіх форматах (лише pdf, png або jpg), у зв'язку з чим можуть виникнути певні незручності. Вже завантажений файл

можна зробити інтерактивним. На платформі можливо створити наступні завдання: вибір правильної відповіді, додавання текстових полів для введення тексту, вікторина з вибором правильної відповіді, зіставлення, перетягування правильної відповіді, завдання на прослуховування, завдання на вимову, відкриті питання, додавання музичних файлів, додавання відеофайлів, додавання посилань. Перевагою сервісу є наявність інструкцій з відео щодо кожного завдання.

Після виконання завдання здобувач освіти може обрати, перевірити відповіді автоматично або відправити виконаний тест викладачеві і вже потім отримати результати своєї роботи. Під час апробації тестів, створених за основі цієї платформи, в студентів виникли складнощі з надсиланням виконаних завдань викладачеві. Здобувачі освіти мали вручну вводити електронну пошту викладача та особисті дані. Також деяким студентам не вдалось здати тест з першого разу. Для попередження таких випадків рекомендовано використовувати дану платформу протягом усього навчального процесу, аби під час проведення контрольних заходів не виникало технічних питань.

Перевірити результати проходження завдань студентами викладач може, перейшовши на сторінку New Notifications або My mail box. Знайти їх можна, натиснувши на свій нікнейм у правому верхньому куті. Програма автоматично перевіряє роботу, а також автоматично виставляє бали (максимум 10).

Отже, під час розробки завдань на платформі Liveworksheets виникали деякі нюанси та непередбачувані складнощі, але в цілому можна зробити висновок, що даний ресурс є одним з найзручніших та найпростіших у використанні.

Під час розробки тестових завдань для виявлення рівня засвоєння знань, сформованості умінь, навичок та компетенцій у студентів філологічного відділення було використано такі платформи як Google Forms, Quizlet, LearningApps.org, Socrative та Liveworksheets. Перевагою усіх розглянутих ресурсів стала велика різноманітність завдань, відносна простота реєстрації та використання. Серед недоліків: відсутність безкоштовної версії деяких

платформ та деякі складнощі налаштування певних функцій.

2.4 Особливості налаштування зворотного зв'язку

Дистанційне навчання – це навчання на відстані, що здійснюється за допомогою сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій у синхронному чи асинхронному режимі, а взаємодія викладача та здобувача освіти здійснюється за допомогою використання засобів сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій [37]. Тобто однією з обов'язкових умов організації дистанційного навчання є налаштування ефективного зворотного зв'язку. Саме зворотний зв'язок є засобом отримання інформації, необхідної для ефективного керування дистанційним навчальним процесом. Дидактичні принципи організації дистанційного навчального не відрізняються від принципів навчання у традиційній системі, проте реалізуються вони специфічними способами, що обумовлені особливостями дистанційних технологій навчання та можливостями інформаційного середовища Інтернет. Така взаємодія може здійснюватися лише за умови використання спеціальних засобів та методів з урахуванням можливостей, що надають сучасні телекомунікаційні технології.

Під час організації дистанційного навчання зворотній зв'язок може здійснюватися кількома способами. Відповідно до характеру та виду такого зв'язку можна виділити декілька типів його реалізації. Зворотній зв'язок однобічного типу виникає тоді, коли викладач фіксує навчальну діяльність студента. У такому режимі зворотній зв'язок надається під час традиційної організації навчання, коли викладач повідомляє результат періодичного контролю якості засвоєння знань, сформованості умінь, навичок та компетенцій. При організації такого зворотного зв'язку під час дистанційного навчання додається аналіз протоколу навчальної діяльності, наприклад, переліку розділів, з якими ознайомився студент, час, затрачений на це тощо. Інші способи здійснення зворотного зв'язку – це синхронна та асинхронна

взаємодія викладача та студентів, а також студентів між собою. У такому випадку протоколювання та наступний аналіз є обов'язковими.

Зворотний зв'язок у дистанційному навчанні доцільно розглядати в контексті триєдиної комбінації основних дій, які забезпечують продуктивну взаємодію студентів і викладача: спостереження, обговорення і зворотний зв'язок. Спостереження спрямоване на отримання інформації про хід навчального процесу та ті зміни, що відбуваються у тій чи іншій ситуації. Особливістю організації спостереження у системі дистанційного навчання є, перш за все, опосередкований характер взаємодії викладача і студента, які розведені як у просторі, так і у часі. За цієї умови особливого значення набуває чітке планування як усього навчального процесу, так і спостереження. Викладач, перш за все має собі відповісти на питання: з якою метою, яким чином, коли, якими засобами він буде реалізовувати дану дію. На відміну від аудиторного навчання, де викладач має змогу спостерігати за діяльністю студента та оцінювати її результати, у дистанційному навчанні викладач здійснює спостереження за студентами, контролюючи їх активність у курсі та аналізуючи продукти їхньої особистої та спільної діяльності.

Другим важливим компонентом триєдиної дієвої комбінації зворотного зв'язку є обговорення. Саме цей компонент дозволяє реалізувати спільну діяльність учасників дистанційного навчального процесу. В процесі обговорення відбувається обмін інформацією, думками, судженнями. На даному етапі дуже важливим є вміння викладача формулювати запитання, відповідаючи на які (в письмовому вигляді), студенти нададуть викладачу достатньо інформації, щоб він зміг оцінити їх рівень знань, умінь, мотивації до навчально-пізнавальних дій, відношення тощо. А вже на основі цієї інформації викладач зможе проектувати, коригувати, стимулювати навчальний процес, спрямовуючи студентів на досягнення поставлених цілей.

Не менш важливим компонентом, який сприяє підвищенню ефективності дистанційного навчання, є зворотний зв'язок за підсумками виконаних студентами групових робіт. Як показує практика застосування дистанційних

курсів, студенти з зацікавленням ставляться до виконання групових робіт, до взаємооцінювання. Особливістю цього компоненту є те, що викладачем повинні ставитися чіткі завдання і рекомендації до виконання групових робіт. В цьому випадку зворотний зв'язок має бути двонаправленим, тобто в ньому беруть участь як викладач, так і студенти. Він передбачає не тільки оцінювання результатів роботи викладачем, але й коментарі та рекомендації студентів до результатів роботи інших студентів та виконаної викладачем роботи.

Реалізація цих трьох дій у дистанційному навчанні дозволяє організувати ефективну спільну діяльність студентів і викладача, яка містить спостереження за ходом спільної роботи, обговорення ходу і результатів роботи на всіх етапах, здійснення зворотного зв'язку за остаточними результатами виконання навчальних завдань.

Основними чинниками встановлення ефективного зворотного зв'язку є: збалансованість та доцільність; точність і спрямованість на конкретну дію або продукт діяльності; своєчасність та оперативність; доступність і аргументованість; шанобливість. Одночасно з тим зворотний зв'язок має враховувати результати самооцінювання студентів і надавати інформацію для внесення коригуючих змін до навчального процесу.

Значення зворотного зв'язку під час дистанційного навчання важко переоцінити, адже за таких умов особистісне спілкування викладача та студента стає неможливим. Під час дистанційного навчання можливість постійного консультування з викладачем стає першою необхідністю. Правильно організоване дистанційне навчання відрізняється саме добре налаштованою комунікацією, результатом якої є зворотній зв'язок та вчасне коригування навчального процесу.

У синхронному режимі зворотній зв'язок надається викладачем у режимі реального часу. Під час апробації розроблених тестів виникла проблема вимкнених камер та мікрофонів у всіх учасників навчального процесу. Однією з рекомендацій до вирішення цієї ситуації є попереднє встановлення та оголошення інструкцій, згідно яких ввімкнуті камери є обов'язковою умовою

отримання найвищого балу.

В асинхронному режимі є можливість налаштування надання автоматичного зворотного зв'язку. Наприклад, платформа Google Forms має функцію перевірки та показу правильних відповідей студенту одразу після здачі тесту. Quizlet не лише вказує на помилки здобувача освіти, але й дозволяє відпрацювати проблемні моменти. Питання, в яких були допущені помилки повторюються декілька разів. У той же час програма надсилає статистичний аналіз викладачеві, який за результатами отриманих даних може коригувати навчальний процес. Однією з корисних функцій платформи LearningApps.org є можливість додавання довідки та посилань на корисні ресурси. Режим роботи Instant Feedback , що доступний на платформі Socrative надає миттєвий зворотній зв'язок здобувачам освіти. Викладач може завчасно додати пояснення до кожного питання, а студент ознайомитися з ними після надання відповіді. Веб-сайт Liveworksheets має функцію автоматичної перевірки, але за його допомогою не можна автоматично надати пояснення чи навіть перелік правильних відповідей.

Отже, дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі., що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Під час організації дистанційного навчання налаштування зворотного зв'язку займає ключову роль. Зворотний зв'язок у дистанційному процесі слід розглядати як постійний, цілеспрямований процес взаємодії всіх учасників дистанційного навчання, спрямований на отримання інформації про хід та результати навчальної діяльності студентів та розробки на її основі коригуючих дій щодо удосконалення системи навчання. Основні складники цього процесу: спостереження, обговорення, оперативний зворотний зв'язок, зворотний зв'язок за результатами групової роботи. Зворотний зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тестів), або викладач надає його індивідуально. Переважна більшість

систем організації дистанційного навчання дають можливість не лише виставити певні бали, але й прокоментувати їх. Також доцільно працювати з хмарними сервісами, щоб можна було надавати зворотній зв'язок безпосередньо в студентській роботі. Наприклад, облікові записи Google та Microsoft надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, зображення онлайн тощо. Викладач може долучитись до інформаційного продукту, створеного студентом, і прокоментувати окремі фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення роботи загалом. Такий спосіб взаємодії простіший, ніж обмін фотографіями чи окремими файлами.

2.5 Аналіз робіт студентів

З метою тестування доцільності використання описаних платформ для розробки завдань, що мають на меті відпрацювання вивченого матеріалу та контроль якості сформованого рівня знань, умінь, навичок та компетенцій у здобувачів освіти, було проведено їх апробацію за участю студентів філологічного відділення Національного технічного університету “Дніпровська політехніка”. Студенти вирішували тестові завдання, розроблені на платформах Google Forms, Quizlet, LearningApps.org, Socrative та Liveworksheets.

Перший апробований тест був розроблений за допомогою платформи Google Forms. Використовуючи дану платформу було сформовано тестові завдання на перевірку засвоєння здобувачами освіти лексичного матеріалу з теми “Neighbours” (навчальний комплекс “Upstream b1+”, Unit 1). З завданнями, розробленими за допомоги цієї платформи, здобувачі освіти впорались найшвидше. Цьому сприяв той факт, що студенти користувалися цим ресурсом раніше, тож не виникло жодних технічних проблем. В процесі апробації зі сторони здобувачів освіти виникло єдине нарікання — програма не враховувала зміну регістру, тож декілька в цілому правильних відповідей було зараховано як помилкові. Загальна кількість відповідей – 6. Загальний результат – задовільно (середня кількість набраних балів 12,33 з 20 можливих). Програма автоматично

визначила питання, на які найчастіше даються неправильні відповіді. Найскладнішими для студентів виявились наступні питання: *I hate to be a ..., but it's bedtime.* (лише 2/6 опитаних відповіли правильно); *She's getting very ... (forget) in her old age.* (жодної правильної відповіді); *take out of the 5)r_____* (лише 2/6 опитаних відповіли правильно). Програма надає автоматично створений звіт щодо того, як впорались студенти з кожним окремим питанням. Таким чином педагог може відстежити проблемні моменти та прогалини в знаннях здобувачів освіти та скоригувати подальший навчальний план. Також ресурс формує звіт досягнень кожного окремого студента. Таким чином викладач може надати детальний зворотній зв'язок кожному здобувачу освіти.

Тобто можна зробити наступний висновок, платформа Google Forms є зручною, зрозумілою та достатньо відомою для здобувачів освіти. Це сприяє швидшому та більш легкому проходженню тестування. Дана платформа має безліч корисних функцій – серед них детальний статистичний аналіз усіх відповідей респондентів загалом та індивідуально, що дозволяє організувати швидкий зворотній зв'язок. Таким чином платформа Google Forms рекомендована до використання для організації дистанційного оцінювання знань студентів-філологів.

Використовуючи платформу Quizlet було сформовано тестові завдання на перевірку засвоєння здобувачами освіти лексичного матеріалу з теми “Call of the wild” (навчальний комплекс “Upstream b1+”, Unit 2). Перед проходженням тесту студенти мали долучитися до створеного курсу. Лише за цієї умови викладач може відстежувати їхні результати. Здобувачі освіти, що брали участь у тестуванні, відмітили зручність платформи. Перевагою Quizlet є можливість не лише контролю якості знань, а й попереднього тренування навчального матеріалу. Під час апробації даної платформи студенти працювали лише у режимі “Тест”. З даним завданням впорались усі 100% опитаних. Найгірший результат – 60% правильних відповідей, найкращий – 100% правильних відповідей. Програмою автоматично проаналізувала прогрес здобувачів освіти: 12 термінів з 23 засвоєно на високому рівні, студенти завжди правильно

визначають ці терміни (*wild, prevent, variety, endangered, adopt, recycle, species, erosion, natural habitat, pollution, to cut down, weather forecast*); 11 термінів з 23 ще не засвоєно на достатньому рівні, студенти правильно визначають ці терміни у 25-75% випадків (*solar power, make out, wear out, increase, die out, reduce, extinction, run out, disappear, starvation, bring out*). Серед недоліків – програма не дає можливості переглянути відповіді конкретного здобувача освіти. Таким чином викладач може надати детальний зворотній зв'язок усім студентам загалом, але не в змозі надати повний аналіз роботи певного студента.

Отже, платформа Quizlet є зручним інструментом для відпрацювання нового матеріалу, а також для контролю якості засвоєння знань у здобувачів освіти. Платформа має доступний, зручний, інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, що значно полегшує орієнтування студентів під час проходження тесту. Єдиним нюансом використання цього ресурсу є необхідність попереднього приєднання студентів до створеного викладачем курсу. Під час апробації студенти визначили цю платформу як одну з найкращих.

Платформу LearningApps.org було використано для розробки тестів на перевірку знань з граматики з тем Present tenses ; already, just, yet, (n)ever; stative verbs (навчальний комплекс “Upstream b1+”, Unit 1). Цей додаток дозволяє створення інтерактивних завдань різних рівнів складності та дуже простий в опануванні. Цей додаток не має функції автоматичного оцінювання студентів, його мета – практика та відпрацювання вивченого навчального матеріалу. Використовуючи ресурс, викладач може створювати “Класи”, а в них додавати розроблені або вже готові вправи. У створений “Клас” викладач додає студентів, програма автоматично створює унікальний логін та пароль для кожного з них. Студенти, отримавши доступ до “Класу” викладача, починають виконувати завдання. Закінчивши виконання вправи, здобувачі освіти можуть перевірити себе, натиснувши кнопку в правому куті екрану. У викладача є можливість відстежити обсяг виконаної студентами роботи у розділі “Статистика”. Програма показує статус завдання (виконано, розпочато, не розпочато), але не показує результати студентів.

Тобто використання цієї платформи потребує певної підготовки зі сторони викладача та студентів. Під час апробації завдань, розроблених за допомогою платформи LearningApps.org, здобувачам освіти знадобився деякий час для авторизації та знаходження вправи, але загалом можна зробити висновок, що ресурс достатньо простий у використанні. Платформа має зрозумілий інтерфейс та велику кількість на різні теми. Можна рекомендувати її використання під час дистанційного навчання, але не з метою контролю якості рівня засвоєння знань, а у цілях відпрацювання вивченого матеріалу.

Для розробки тестів на перевірку знань з граматики з тем modals (must, have to, should, ought to, mustn't); will - going to . time words; future tenses (навчальний комплекс “Upstream b1+”, Unit 2) було використано платформу Socrative. Ресурс достатньо цікавий та зручний у застосуванні, дозволяє надати миттєвий детальний зворотній зв'язок усім студентам загалом та кожному здобувачеві освіти індивідуально. Апробація цієї платформи не відбулась, так як цей ресурс не є безкоштовним. Саме тому було прийнято рішення завантажити завдання, розроблені на платформі Socrative на інший веб-ресурс Liveworksheets. Дана платформа дозволяє створювати інтерактивні різні вправи. Під час апробації цього ресурсу у студентів філологічного відділення виникали деякі технічні питання. Деяким здобувачам освіти не вдалось відправити виконані завдання викладачу з першого разу. Інші студенти нарікали, що будь-яка друкарська помилка (наприклад, пропущений апостроф) зараховується як неправильна відповідь. Загалом здобувачі освіти зробили висновок, що ця платформа є найменш зручною для використання з усіх представлених. З точки зору викладача використання платформи не викликало жодних складнощів, навпаки виявлено велику кількість переваг (миттєвий зворотній зв'язок, автоматична перевірка та оцінювання, миттєве надсилання результатів викладачеві). Через недостатнє орієнтування у функціях платформи більшість здобувачів показали результат нижче середнього (3-4 бали з 10 можливих).

Таким чином можна зробити наступний висновок, платформа Liveworksheets досить зручна для використання під час дистанційного

навчання, як для контролю якості знань студентів, так і для тренування нового матеріалу. Аби попередити виникнення технічних складнощів при використанні платформи студентами, рекомендовано надавати чіткі інструкції та використовувати платформу протягом усього навчального процесу, а не лише для контролю знань.

Отже, була проведена апробація різних тестових завдань, створених за допомогою платформ Google Forms, Quizlet, LearningApps.org, Socrative та Liveworksheets. Деякі з перерахованих платформ виявились більш зручними у використанні, з деякими у студентів виникли технічні труднощі. Найкращі результати студенти показали, виконуючи завдання на вже відомих їм платформах. В цілому усі представлені платформи рекомендовано до використання під час дистанційного навчання.

Висновки до 2 розділу

Отже, дистанційна освіта – один з пріоритетних напрямків розвитку сучасного суспільства. Основним дидактичним засобом як традиційного, так і дистанційного навчання виступає оцінка. Виділяють декілька функцій педагогічного оцінювання: навчальна функція, виховна, розвивальна, діагностико-коригуюча функція, функція стимулювання та мотивації, функція управління навчальним процесом. Найважливішими функціями оцінювання є функції співвіднесення та мотивації. Визначення критеріїв оцінювання якості навчання та відповідності досягнутих результатів поставленим цілям є ще одним важливим аспектом змісту оцінки якості навчання. Найбільш ефективними підходами до визначення критеріїв оцінки є компетентнісний, таксономічний та кваліметричний підходи. Можна виділити наступні необхідні умови оцінки якості дистанційної освіти: розробка технологічної карти компетенцій, розробка завдань для кожного рівня, визначення співвідношення кількісної та якісної оцінок, дотримання тестової технології оцінювання, експертний аналіз тестових робіт та обробка результатів засобами математично-

статистичного аналізу. Організація оцінки під час дистанційного навчання відбувається у три етапи: підготовчий (організація технічної підтримки процесу), аналітичний (безпосереднє оцінювання критеріїв та показників дистанційного навчання) та контрольний (аналіз отриманих даних). Зміст оцінки якості дистанційного навчання відповідає системі, що заснована на принципах конкретності, цілісності та технологічності.

Під час організації дистанційного навчання налаштування зворотнього зв'язку займає ключову роль. Зворотний зв'язок у дистанційному процесі слід розглядати як постійний, цілеспрямований процес взаємодії всіх учасників дистанційного навчання, спрямований на отримання інформації про хід та результати навчальної діяльності студентів та розробки на її основі коригуючих дій щодо удосконалення системи навчання. Основні складники цього процесу: спостереження, обговорення, оперативний зворотний зв'язок, зворотній зв'язок за результатами групової роботи. Зворотній зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тестів), або викладач надає його індивідуально. Переважна більшість систем організації дистанційного навчання дають можливість не лише виставити певні бали, але й прокоментувати їх.

Для практичної перевірки ефективності застосування тестів під час дистанційного навчання було розроблено декілька зразків на різних платформах. До сформованих тестів увійшли питання різного типу: закриті (завдання альтернативних відповідей; завдання множинного вибору; завдання на відновлення відповідності; завдання на відтворення правильної відповідності) та відкриті (завдання вільного викладу; завдання-доповнення).

Під час розробки тестових завдань для виявлення рівня засвоєння знань, сформованості умінь, навичок та компетенцій у студентів філологічного відділення було використано такі платформи як Google Forms, Quizlet, LearningApps.org, Socrative та Liveworksheets. Перевагою усіх розглянутих ресурсів стала велика різноманітність завдань, відносна простота реєстрації та використання. Серед недоліків: відсутність безкоштовної версії деяких платформ та деякі складнощі налаштування певних функцій.

Під час апробації різних тестових завдань, створених за допомогою платформ, студентами філологічного відділення Національного технічного університету “Дніпровська Політехніка” було виявлено, що найкращі результати студенти показали, виконуючи завдання на вже відомих їм платформах. В цілому усі представлені платформи рекомендовано до використання під час дистанційного навчання за умови надання чітких інструкцій та використання платформ протягом усього навчального процесу, а не лише для контролю знань.

ВИСНОВКИ

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують студентів основним обсягом навчального матеріалу, включають в себе інтерактивну взаємодію студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості роботи з навчальними матеріалами самостійно, а також у процесі навчання. Реалізація дистанційної освіти відбувається за допомоги наступних факторів: інтерактивність, специфічний вплив на кожен з компонентів системи навчання, специфіка послуг мережі Інтернет. Основними принципами дистанційного навчання є: принцип стартових знань, принцип індивідуалізації, принцип педагогічної доцільності, принцип гуманістичності навчання, принцип пріоритетності педагогічного підходу, принцип вибору змісту освіти, принцип забезпечення безпеки інформації, принцип відповідності технологій навчання, принцип мобільності навчання, принцип самоактуалізації та принцип особистісно-орієнтованого підходу. Дистанційне навчання має ряд переваг та недоліків. Позитивним є факт зручності та економії часу виконання та перевірки завдань. Серед недоліків – недостатня комп'ютеризація та технічна підготовка кадрів, а також неможливість точного ідентифікування виконавця роботи.

Для реалізації дистанційним навчанням вимог навчальної програми на рівні очної форми навчання, необхідно забезпечити чітку і поетапну організацію навчального процесу. Таким чином вибір ресурсів, інструментів та платформ, з якими працюватимуть усі учасники навчального процесу, має відповідати певним критеріям: відповідність поставленим методичним цілям, універсальність, зрозумілість, доступність, безпечність. Між студентами та педагогами необхідно налагодити комунікацію та налаштувати зворотній зв'язок, оголосити студентам методи і форми контролю та оцінювання знань, а також врахувати можливі технічні труднощі.

Під час дистанційного навчання оцінювання студентів може проходити в синхронному та асинхронному режимах. Кожен режим має свої переваги та

недоліки, але синхронний режим вважається більш об'єктивним. Під час роботи в синхронному та асинхронному режимах доцільно використовувати різні платформи, ресурси та інструменти. Особливу увагу варто приділити налаштуванню зворотного зв'язку. Саме на його основі можливе правильне формування умінь та навичок студента, а також ефективне засвоєння знань та освоєння навчальної програми. Він має бути організованим, дотримуючись певних принципів та умов.

Основним дидактичним засобом як традиційного, так і дистанційного навчання виступає оцінка. Виділяють декілька функцій педагогічного оцінювання: навчальна функція, виховна, розвивальна, діагностико-коригуюча функція, функція стимулювання та мотивації, функція управління навчальним процесом. Найважливішими функціями оцінювання є функції співвіднесення та мотивації. Визначення критеріїв оцінювання якості навчання та відповідності досягнутих результатів поставленим цілям є ще одним важливим аспектом змісту оцінки якості навчання. Найбільш ефективними підходами до визначення критеріїв оцінки є компетентнісний, таксономічний та кваліметричний підходи. Можна виділити наступні необхідні умови оцінки якості дистанційної освіти: розробка технологічної карти компетенцій, розробка завдань для кожного рівня, визначення співвідношення кількісної та якісної оцінок, дотримання тестової технології оцінювання, експертний аналіз тестових робіт та обробка результатів засобами математично-статистичного аналізу. Організація оцінки під час дистанційного навчання відбувається у три етапи: підготовчий (організація технічної підтримки процесу), аналітичний (безпосереднє оцінювання критеріїв та показників дистанційного навчання) та контрольний (аналіз отриманих даних). Зміст оцінки якості дистанційного навчання відповідає системі, що заснована на принципах конкретності, цілісності та технологічності.

Для практичної перевірки ефективності застосування тестів під час дистанційного навчання було розроблено декілька зразків на різних платформах. До сформованих тестів увійшли питання різного типу: закриті (завдання альтернативних відповідей; завдання множинного вибору; завдання

на відновлення відповідності; завдання на відтворення правильної відповідності) та відкриті (завдання вільного викладу; завдання-доповнення).

Під час розробки тестових завдань для виявлення рівня засвоєння знань, сформованості умінь, навичок та компетенцій у студентів філологічного відділення було використано такі платформи як Google Forms, Quizlet, LearningApps.org, Socrative та Liveworksheets. Перевагою усіх розглянутих ресурсів стала велика різноманітність завдань, відносна простота реєстрації та використання. Серед недоліків: відсутність безкоштовної версії деяких платформ та деякі складнощі налаштування певних функцій.

Під час апробації різних тестових завдань, створених за допомогою платформ, студентами філологічного відділення Національного технічного університету “Дніпровська Політехніка” було виявлено, що найкращі результати студенти показали, виконуючи завдання на вже відомих їм платформах. В цілому усі представлені платформи рекомендовано до використання під час дистанційного навчання за умови надання чітких інструкцій та використання платформ протягом усього навчального процесу, а не лише для контролю знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев, А.А., Солдаткин, В.И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация. М.: Изд-во МЭСИ, 2000. 350 с.
2. Антонов Г. Дистанційне навчання: мода чи потреба? Освіта України. 2003. 4 квітня (№ 25). с. 10.
3. Бернадский А.М. Дистанционное образование на базе новых ИТ. Пенза, 1997. 55 с.
4. Беспалько В. П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия). М. : МПСИ, МОДЭК, 2002. 352 с.
5. Биков В.Ю. Технологія створення дистанційного курсу: навч. посіб. К.: Міленіум, 2008. 324 с.
6. Варзар Т. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності. Українознавство. 2005. № 1. 119 с..
7. Вержбицкий, К.Г. Дистанционное образование в России и за рубежом: информационно-аналитический аспект. М.: РИЦ «Альфа» МГОПУ, 2001. 78 с.
8. Волов, В.Т., Четыркова, Л.Б., Волова, Н.Ю. Дистанционное образование: истоки, проблемы, перспективы. Самара, 2000. 343 с.
9. Гозман Л.Я., Шестопал Е.Б. Дистанционное обучение на пороге XXI века. Ростов – на – Дону: «Мысль», 1999. 368 с.
10. Гончаров С.М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. Рівне: НУВГП, 2006. 172 с.
11. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практичний посібник. К.:НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 312с.
12. Жевакіна Н. В. Педагогічні умови організації дистанційного навчання студентів гуманітарних спеціальностей у педагогічному

університеті : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Луганськ, 2009. 20 с.

13. Зимняя И.А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. М.: Издательская корпорация «Логос», 2000. 384 с.

14. Каледина А.Н., Кушельман Н.В. Высшее учебное заблуждение. М.: «Дрофа», 1996. 228 с.

15. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 102 с.

16. Кларин М.В. Инновации в обучении. Метафоры и модели. М.: «Наука», 1997. 398 с.

17. Коберник І.Я., Звиняцьківська З.Р. Організація дистанційного навчання,: методичні рекомендації від ГО “Смарт освіта” та МОН Київ, 2020. 71 с.

18. Комп'ютерні системи контролю знань у дистанційному навчанні. Вісн. Акад. дистанц. Освіти. 2004. № 2. 71 с.

19. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Науково-практична конференція "Новітні освітні технології" (29 квітня 2015 р., м. Київ). Київ, 2015. 60 с.

20. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. К.: КПІ. 2000. 12 с.

21. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання : Умови застосування. Дистанційний курс : Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. – Харків : НТУ "ХПІ", "Торсінг", 2001. 320 с.

22. Лукьяненко О.Д. Обратная связь в дидактическом информационном взаимодействии педагога и учащихся. 2007. №33. 371 с.

23. Матина, Г.О. Рекомендации по диагностике результатов воспитания Пед.диагностика.2006.№4. с.106-121

24. Муліна Н.І. Організація ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні іноземних мов. *Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені*

Григорія Сковороди" Додаток 1 до Вип.31, Том I (43): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. К.: Гнозис, 2013. 616 с.

25. Нестуля О.О., Артеменко В.А. Дистанційне навчання: досвід впровадження педагогічного експерименту в Полтавському університеті економіки і торгівлі. Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання. Матеріали XXXVIII міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 23-24 січ. 2013 р.) Полтава : ПУЕТ, 2013. с. 16.

26. Олексенко В. М. Теоретичні і методичні засади реалізації інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців інженерних спеціальностей : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. К., 2008. 39 с.

27. Освітологічний дискурс: освітній журн./засн. Київс. унів. ім. Б. Грінченка. 2010. Київ. 4 випуски на рік. 2014, № 3 (7)

28. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений – 4-е изд. М.: Школьная Пресса, 2002. 512 с.

29. Педагогічні науки: *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. журн. / засн. Нац. акад. Держ. прик. служби України*, 2009 Хмельницький. 5 разів на рік. 2015, № 2. 300 с.

30. Полат Е.С. Дистанционное обучение – 3-е изд., перераб. и доп. М.: Владос, 2005. 192 с.

31. Полат Е.С. Уч. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. Кадров. М.: Издательский центр «Академия», 2002. 272 с.

32. Положення про дистанційне навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466. Суми: Нотіс, 2019. 20 с.

33. Про затвердження Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні : Постанова МОН України від 20 груд. 2000 р. Суми: Нотіс, 2019. 20 с.

34. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 січ. 2004 р. № 40. Київ:

2019. 20 с.

35. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. №2145-VIII: Суми: Нотіс, 2020. 88 с.

36. Проблеми інженерно-педагогічної освіти : збірник наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Х., 2011. Вип. 32. 109 с.

37. Сисоєва С.О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2003. 81 с.

38. Трайнев, В.А. Дистанционное обучение и его развитие: Обобщение методологии и практики использования. К, 2008. 294 с., с.143

39. Семь бесплатных площадок для проведения видеоконференций. 2019. URL: <https://vc.ru/services/72214-7-besplatnyh-ploshchadok-dlya-provedeniya-videokonferenci-2019>

40. Сім сервісів для створення навчальних тестів та завдань онлайн. 2020. URL: <https://buki.com.ua/news/7-servisiv-dlya-stvorenniya-navchalnykh-testiv-ta-zavdan-onlayn/>

41. Спивакова В. В. Педагогическое общение в системе «Преподаватель – студент». Известия РГПУ им. А.И. Герцена . 2008. №76 (2). 415 с.

42. Стефаненко П.В. Дистанційне навчання у вищій школі. Донецьк: ДОННТУ, 2002. 397 с.

43. Фішман Т. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Університет Клемсон, 1999. 39 с.

44. Шахмаев Н.М. Технические средства дистанционного обучения. М. «Знание», 2000. 276 с.

45. Шуневич Б. І. Тенденції розвитку дистанційного навчання у зарубіжній вищій школі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 3 (7). 315 с.

46. Що таке таксономія Блума. 2017. URL: <https://www.criticalthinking.expert/usi-materialy/shho-take-taksonomiya->

[bluma-i-yak-vona-pratsyuye-na-urotsi/](#)

47. Як здійснювати навчання учнів дистанційно: синхронний та асинхронний режими. Тернопіль, 2020. URL: <http://surl.li/fibj>

48. Callahan W.P., Switzer T.J. Technology as Facilitator of Quality Education: A Model. College of Education, Un. of Northern, 1999. 147 p.

49. Denmark V. M. Coaching and mentoring first-year and students teachers. NY: EYE on education, 2000. 188 p.

50. Kielt, L.K. Feedback in distance learning: Do student perceptions of corrective feedback affect retention in distance learning? Scholar Commons, USF, 2004. 25 p.